ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΩΝ & ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

ΕΝΩΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς
website: www.sed.gr e-mail: info@sed.gr

ΜΕΤΟΧΙΚΟΣ ΑΚΤΙΒΙΣΜΟΣ

Το Ηλεκτρονικό Περιοδικό του ΣΕΔ

Τεύχος 6,Οκτώβριος 2014

Το τελικό πάνελ του 11ου Συνεδρίου

Ο Πρόεδρος του ΣΕΔ Μπάμπης Εγγλέζος μαζί με τους Αντιπροέδρους Βαγγέλη Νταγκουνάκη και Νίκο Οικονομόπουλο, πλαισιώνουν τους χρηματιστές: Αλέξανδρο Μωραϊτάκη (NUNTIUS) Αλέξανδρο Σίνο (SOLIDUS) και Βαγγέλη Χαρατσή (BETA)

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΩΝ & ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ
ΕΝΩΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΜΕΤΟΧΙΚΟΣ ΑΚΤΙΒΙΣΜΟΣ

Ηλεκτρονικό περιοδικό της Κεφαλαιαγοράς

Υπεύθυνος κατά το νόμο το Διοικητικό Συμβούλιο του
Συνδέσμου Επενδυτών & Διαδικτύου (ΣΕΔ)

Σύνθεση Διοικητικού Συμβουλίου:

Πρόεδρος: **Μπάμπης Εγγλέζος**

Α! Αντιπρόεδρος: **Βαγγέλης Νταγκουνάκης**

Β! Αντιπρόεδρος: **Γιώργος Κουμπάρος**

Γ! Αντιπρόεδρος: **Νίκος Οικονομόπουλος**

Δ! Αντιπρόεδρος: **Τριαντάφυλλος Κατσαρέλης**

Ε! Αντιπρόεδρος: **Γιάννα Παυλοπούλου**

Γεν. Γραμματέας: **Ανδρέας Κουτούπης**

Ειδ. Γραμματέας: **Εύα Αρβανίτη-Μιχαλοπούλου**

Ταμίας: **Ιωάννα Κωνσταντοπούλου**

Κοσμήτορας: **Ανδρέας Αρναούτογλου**

Μέλος : **Γιάννης Σαρρής**

Περιεχόμενα

Editorial

Σε μια ιδιαίτερα κρίσιμη περίοδο για την Ελληνική Οικονομία, το Χρηματιστήριο και η Κεφαλαιαγορά γενικότερα, καλούνται να σταθούν στο ύψος των περιστάσεων και να βοηθήσουν, στην ανόρθωση της Ελληνικής Οικονομίας και στην επαναφορά της στο δρόμο της ανάπτυξης.
Όμως, εδώ και πολλά χρόνια, ανάπτυξη ακούμε και ανάπτυξη δεν βλέπουμε. Και όχι μόνο δεν βλέπουμε ανάπτυξη, αλλά είδαμε να οδηγείται η χώρα στο χείλος της χρεοκοπίας και να αποσαθρώνεται εντελώς ο βιομηχανικός ιστός της οικονομίας μας.
Η κτηματαγορά, ο μεγαλύτερος μοχλός ανάπτυξης της οικονομίας, αφού απασχολεί περισσότερα από 500 επαγγέλματα, βρίσκεται κυριολεκτικά σε “χειμέρια νάρκη”. Αλλά και οι άλλοι τομείς της οικονομίας βρίσκονται “εν υπνώσει” με εξαίρεση τον τουρισμό, ο οποίος όμως από μόνος του είναι αδύνατον να οδηγήσει τη χώρα στην έξοδο από την κρίση.
Σε μια τέτοια δύσκολη περίοδο το 6ο τεύχος του ηλεκτρονικού περιοδικού του ΣΕΔ, αλλά και το επερχόμενο 12ο Συνέδριο του Συνδέσμου, που θα είναι αφιερωμένο στην επιχειρηματικότητα, ευελπιστούν να βάλουν το δικό τους “λιθαράκι” στην τεράστια προσπάθεια αναστροφής του αρνητικού οικονομικού κλίματος, στον οποία οφείλουμε να συμμετάσχουμε όλοι.
Ο ΣΕΔ, με στοχευμένες δράσεις, οι οποίες γίνονται όλες με ελάχιστα, ή και καθόλου χρήματα, θα είναι πάντα “επί των επάλξεων” και στο πλευρό των Ιδιωτών Επενδυτών τους οποίους εκπροσωπεί.

Μπάμπης Εγγλέζος

Πρόεδρος του ΣΕΔ

Το νέο ΔΣ και το 12ο Συνέδριο του ΣΕΔ

Μπάμπης Εγγλέζος

Πρόεδρος του ΣΕΔ

Το νέο ΔΣ του ΣΕΔ

Το Σάββατο 21 Ιουνίου 2014 έγιναν στο ξενοδοχείο ΗΛΕΚΤΡΑ ΠΑΛΛΑΣ η Γενική Συνέλευση και οι αρχαιρεσίες για την ανάδειξη του νέου ΔΣ του ΣΕΔ

Η σύνθεση του νέου ΔΣ πιστεύω ότι μπορεί να σηματοδοτήσει μια νέα πορεία για το Σύνδεσμο, ακόμα πιο πετυχημένη σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Ο πήχης έχει ήδη μπει πολύ ψηλά, από τις επιτυχίες των προηγούμενων ετών και το νέο ΔΣ καλείται να σταθεί στο ύψος των περιστάσεων και να οδηγήσει τον ΣΕΔ σε ακόμη μεγαλύτερες επιτυχίες, τόσο στον τομέα της ενημέρωσης των επενδυτών, όσο και στον τομέα της προάσπισης των δικαιωμάτων τους.

Στη σύνθεση του νέου ΔΣ ξεχωρίζει σίγουρα το «**γυναικείο στοιχείο**» αφού, για πρώτη φορά, έχουμε 3 γυναίκες στα τακτικά μέλη του ΔΣ και δύο στα αναπληρωματικά. Δηλαδή το ποσοστό των γυναικών στο 11μελές ΔΣ είναι πλέον κάτι περισσότερο από 27% από 9% που ήταν στο προηγούμενο ΔΣ. Στα αναπληρωματικά μέλη δε, το ποσοστό ανέρχεται σε 40% από μηδέν (!) που ήταν στις προηγούμενες αρχαιρεσίες! Η γυναικεία παρουσία είναι απαραίτητη σε κάθε ΔΣ γιατί ο διαφορετικός τρόπος σκέψης των γυναικών μπορεί να βοηθήσει σημαντικά στη λειτουργία του ΔΣ .

Η συγγραφέας **Εύα Αρβανίτη-Μιχαλοπούλου**, η νομικός **Γιάννα Παυλοπούλου** και η οικονομολόγος **Ιωάννα Κωνσταντοπούλου**, είναι οι τρεις κυρίες που κοσμούν το νέο ΔΣ του ΣΕΔ και θεωρώ ότι θα βοηθήσουν πολύ στην κοινή μας προσπάθεια, η κάθε μία με τη δική της ξεχωριστή προσωπικότητα.

Επίσης ένα άλλο σημαντικό στοιχείο είναι η τοποθέτηση του **Δρ. Ανδρέα Κουτούπη** στη θέση του Γεν. Γραμματέα. Ο Ανδρέας είναι ένας αεικίνητος και πολυπράγμων καθηγητής χρηματοοικονομικών, αλλά και διακεκριμένος Εσωτερικός Ελεγκτής, με πλούσιο βιογραφικό και πολλές εργασίες και μελέτες στον τομέα της Εταιρικής Διακυβέρνησης και του Εσωτερικού Ελέγχου. Η παρουσία του στη θέση του Γεν. Γραμματέα, προσθέτει το “κάτι παραπάνω” στις δράσεις και τις παρεμβάσεις του Συνδέσμου μας.

Τα νέα πρόσωπα λοιπόν, σε συνδυασμό με τα παλαιά μέλη, που παραμείναμε στο ΔΣ, αλλά και τα αναπληρωματικά μέλη, που συμμετέχουν στις συνεδριάσεις, πιστεύω ότι θα μπορέσουμε όλοι μαζί να αναδείξουμε για άλλη μια φορά τον ΣΕΔ, σαν έναν από τους σημαντικότερους και πιο δραστήριους φορείς της Ελληνικής Κεφαλαιαγοράς.

12° Συνέδριο ΣΕΔ

Με την έναρξη της νέας σεζόν αρχίσαμε τις επαφές και τις συνεννοήσεις για τη διοργάνωση του 12ου Συνεδρίου του ΣΕΔ. Η αλήθεια είναι πως όλο το καλοκαίρι σκεφτόμουν ότι μετά την τεράστια επιτυχία και απήχηση που είχε το 11ο Συνέδριο, στο οποίο θίξαμε για πρώτη φορά στη χώρα μας, το τεράστιο θέμα της χρηματιστηριακής απάτης, θα έπρεπε εφέτος να γίνει κάτι διαφορετικό και ταυτόχρονα ωφέλιμο για τον Ιδιώτη επενδυτή, αλλά και για κάθε άλλον που ενδιαφέρεται για επενδύσεις.

Μετά από πολλή σκέψη και πολλές επαφές και συζητήσεις με φίλους και φίλες του χρηματιστηριακού χώρου, κατέληξα στην εξής ιδέα:
Το 12ο Συνέδριο του ΣΕΔ θα είναι αφιερωμένο στην επιχειρηματικότητα και στην καινοτομία, αλλά θα είναι και το ίδιο μια καινοτομία, καθώς θα είναι σπονδυλωτό και θα ολοκληρωθεί σε τρεις φάσεις.

Θα έχει τον τίτλο:

12ο Επενδυτικό & Χρηματιστηριακό Συνέδριο ΣΕΔ

Σε συνεργασία με:
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
(Σχολή Μηχανολόγων – Μηχανικών,
Τομέας επιχειρησιακής έρευνας)
και το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Υπό την αιγίδα του Ομίλου Χρηματιστηρίου Αθηνών.

Θέμα: **"Χρηματιστήριο - Επιχειρηματικότητα - Ανταγωνιστικότητα"**
Διοργάνωση με συμμετοχή εθελοντών και φοιτητών, σε τρεις φάσεις:

1.Πρώτη φάση Προσυνεδριακή Ημερίδα
Τετάρτη 26 Νοεμβρίου, ώρα 18.00.
Αίθουσα τελετών, Κτήριο Διοίκησης ΕΜΠ (Πολυτεχνειούπολη, Ζωγράφου)
Δυνατότητες ανάπτυξης νέων – καινοτόμων επιχειρήσεων μέσω Χρηματιστηρίου

2. Δεύτερη φάση Κυρίως Συνέδριο
GALAXY-HILTON Σάββατο 20 Δεκεμβρίου 2014, ώρα 14.00)
Γενικό Θέμα: Χρηματιστήριο & Επιχειρήσεις

Σε τρεις ενότητες:

Α. Πρώτη ενότητα:
Θέμα: Λύσεις χρηματοδότησης & Επενδυτικές επιλογές

Β. Δεύτερη ενότητα**:**
Υπο-ενότητα α:
Ο ρόλος της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης για τη βελτίωση

της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων
Υπό-ενότητα β:
Η Εταιρική Διακυβέρνηση ως μοχλός προσέλκυσης επενδυτών

Γ. Τρίτη ενότητα:
Θέμα: Ο Επενδυτής απέναντι στο ταμπλό του ΧΑ
-Θεμελιώδης ανάλυση εταιρειών
-Τεχνική Ανάλυση μετοχών

3. **Τρίτη φάση Μετασυνεδριακή Ημερίδα**
Τετάρτη 21 Ιανουαρίου 2015, ώρα 18.00
Χρηματιστήριο Αθηνών, Αίθουσα Ερμής
Θέμα: Αποτελέσματα και προτάσεις 12ου Συνεδρίου
Κόψιμο πίτας ΣΕΔ

Σε όλες τις φάσεις του Συνεδρίου η είσοδος θα είναι ελεύθερη και μετά τις ομιλίες θα ακολουθήσει συζήτηση.

Ένα Συνέδριο που αποτελεί καινοτομία από μόνο του και ελπίζουμε να έχει την ανάλογη επιτυχία που είχαν και τα προηγούμενα Συνέδρια του ΣΕΔ

Εταιρική Διακυβέρνηση και ο Κοινωνικός Ρόλος των Μονάδων Υγείας στην Ελλάδα

Δρ. Ανδρέας Γ. Κουτούπης CMIIA, CIA, CICA, CCSA, CRMA, CCS

Ορκωτός & Πιστοποιημένος Εσωτερικός Ελεγκτής, Συνεργαζόμενος Καθηγητής (ΣΕΠ) Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Ελλάδας, Επιστημονικός Συνεργάτης Πανεπιστημίου Αιγαίου, Παντείου Πανεπιστημίου και ΤΕΙ Κρήτης & Director, Επικεφαλής Τμήματος Εταιρικής Διακυβέρνησης, Διαχείρισης Επιχειρηματικών Κινδύνων & Εσωτερικού Ελέγχου, Mazars Ορκωτοί Ελεγκτές Α.Ε.

------

1. Εισαγωγή.

Η *εταιρική διακυβέρνηση* αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο οργάνωσης και λειτουργίας των σύγχρονων νοσοκομείων. Σε διεθνές επίπεδο οι καλές πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης βρίσκονται πολύ ψηλά στην ατζέντα των επενδυτών οι οποίοι απαιτούν από τις επιχειρήσεις να εφαρμόσουν αυστηρές αρχές διακυβέρνησης προκειμένου να επιτευχθεί καλύτερη απόδοση των επενδύσεών τους. Τα ιδιωτικά νοσοκομεία, λειτουργούν με σκοπό τη μεγιστοποίηση του κέρδους από την εκμετάλλευση των διαφόρων πόρων τους μέσω σχετικών πολιτικών και διαδικασιών.

Ωστόσο, αυτή η αυστηρά τεχνοκρατική τοποθέτηση εγκυμονεί τον κίνδυνο, το νοσοκομείο να οδηγηθεί σε καταχρήσεις των πόρων και στην παράβλεψη του αντίκτυπου των επιχειρησιακών δραστηριοτήτων του πάνω σε άλλους κοινωνικούς εταίρους και στο περιβάλλον. Υπό το πρίσμα αυτό, η υιοθέτηση αποτελεσματικών κωδίκων εταιρικής διακυβέρνησης αποτελεί πρόκληση και αναγκαιότητα. Τα νοσοκομεία πέραν των οικονομικών στόχων που προσομοιάζουν με αυτούς των επιχειρήσεων οφείλουν και πρέπει να υπηρετούν το κοινωνικό σύνολο, τους ασθενείς, τους προμηθευτές, το κράτος που τις χρηματοδοτεί, τους εργαζομένους τους και όλους όσους έχουν έννομο συμφέρον (stakeholders). Ο κύριος στόχος της μελέτης μας είναι να εντοπίσει και να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα της υιοθέτησης των βέλτιστων πρακτικών εταιρικής διακυβέρνησης στις Σύγχρονες Μονάδες Υγείας μέσω μιας «*Κάρτας Βαθμολόγησης της Εκτίμησης της εταιρικής διακυβέρνησης για τις Μονάδες Υγείας στην Ελλάδα*».

2. ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ: Εννοιολογικές αποσαφηνίσεις, αρχές και κριτήρια εφαρμογής.

2.1. Ο εννοιολογικός προσδιορισμός.

Η *εταιρική διακυβέρνηση,* είναι ένα σύνολο διαδικασιών, κανόνων εθιμικού δικαίου, συνηθειών/πρακτικών, πολιτικών, νόμων και θεσμών που επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο ένα νοσοκομείο διευθύνεται, διοικείται ή ελέγχεται. Κατά κύριο λόγο, περιλαμβάνει τόσο τις σχέσεις μεταξύ των πολλών εμπλεκομένων μερών (stakeholders), όσο και τους στόχους για την επίτευξη των οποίων

διακυβερνάται ένα νοσηλευτικό ίδρυμα. Οι βασικοί εμπλεκόμενοι είναι οι μέτοχοι, τα ανώτατα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη και το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.), οι εργαζόμενοι, οι προμηθευτές, οι πελάτες - ασθενείς κοκ και γενικότερα το εξωτερικό περιβάλλον και η κοινωνία. Η εταιρική διακυβέρνηση αποτελεί πολύπλευρο ζήτημα. Μία σημαντική συνιστώσα της είναι ότι πρέπει να διασφαλίζει πως συγκεκριμένα πρόσωπα στο νοσοκομείο πρέπει να είναι υπόλογα απέναντι στους μετόχους του και τους λοιπούς stakeholders, αλλά και να υποχρεώνονται να τους ενημερώνουν σχετικά με τις πράξεις τους και τις αποφάσεις τους (κατά το παρελθόν και το μέλλον), τις οποίες πρέπει να δικαιολογούν, και να υφίστανται την τιμωρία σε περίπτωση παράβασης καθήκοντος ή κακοδιαχείρισης. Η εταιρική διακυβέρνηση ασχολείται με τους τρόπους με τους οποίους η εισροή οικονομικών πόρων στο νοσοκομείο, αυτοί που διαθέτουν και προμηθεύουν σε αυτό τα αναγκαία κεφάλαια, εξασφαλίζουν στους εαυτούς τους μία ανταμοιβή για αυτή τους την ενέργεια.

2.2. Οι αρχές & τα κριτήρια της εταιρικής διακυβέρνησης.

Στις αρχές της καλής εταιρικής διακυβέρνησης (βλ. Πίνακα 1, στήλη 1) περιλαμβάνονται η *τιμιότητα, η εμπιστοσύνη, η ακεραιότητα, η ευθύτητα, ο προσανατολισμός προς την επιτέλεση του καθήκοντος και τη βέλτιστη απόδοση, η υπευθυνότητα, ο αμοιβαίος σεβασμός και η δέσμευση προς τον οργανισμό ή την επιχείρηση*. Μεγάλης σημασίας είναι ο τρόπος με τον οποίο οι διευθυντές και η διοίκηση αναπτύσσουν ένα μοντέλο διακυβέρνησης που ευθυγραμμίζει μεταξύ τους τις αξίες όσων

μετέχουν στην επιχείρηση και κατόπιν αξιολογούν αυτό το μοντέλο περιοδικά για τη αποτελεσματικότητά του.

Πίνακας 1

«Αρχές & κριτήρια εταιρικής διακυβέρνησης»

ΑΡΧΕΣ	ΚΡΙΤΗΡΙΑ
1. Δικαιώματα & ισότιμη μεταχείριση των μετόχων. **2.** Συμφέροντα των ενδιαφερόμενων μερών εντός του οργανισμού (προμηθευτές, δανειστές, οι ρυθμιστικές αρχές, οι πελάτες/ασθενείς, κυβέρνηση κλπ). **3.** Ο ρόλος & η ευθύνη του Διοικητικού Συμβουλίου. **4.** Ακεραιότητα & ηθική συμπεριφορά. **5.** Αποκάλυψη & διαφάνεια.	**1.** Οι διαδικασίες υποβολής υποψηφιοτήτων και αξιολόγησης για το Διοικητικό Συμβούλιο & τα μέλη του **2.** Η συμμετοχή των μη εκτελεστικών & ανεξάρτητων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου – Συχνότητα Συνεδρίασης Δ.Σ. **3.** Η αμοιβή των μη εκτελεστικών & ανεξάρτητων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. **4.** Λειτουργία & την ανεξαρτησία των Επιτροπών του Διοικητικού Συμβουλίου **5.** Ο διαχωρισμός των ρόλων του Προέδρου/ Διοικητή. **6.** Στρατηγική Διαχείρισης Κινδύνων – Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου **7.** Επάρκεια των μελών της επιτροπής ελέγχου. **8.** Χρηματοοικονομικές Αναφορές και Εξωτερικός Έλεγχος **9.** Εσωτερικός Έλεγχος & Συμμόρφωση **10.** Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη.

Πηγή: Κουτούπης Α.Γ. (12/6/2014): *Εταιρική διακυβέρνηση & ο κοινωνικός ρόλος των δημόσιων μονάδων υγείας (σ. 4),* Στρογγυλή Τράπεζα 'Σύνδεση της καινοτομίας με τις ανάγκες του πληθυσμού & η χρηματοδότηση της με στόχο την υλοποίηση νέων δράσεων για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ασθενών', Επιστημονική Διημερίδα 'Καινοτομία στις Υπηρεσίες Υγείας – Κοινωνική Ευθύνη των Φορέων Υγείας', ΟΡΓΑΝΩΣΗ: Σωματείο Φίλων Μ.Ε.Θ. Γ.Ν. Λάρισας, 11 – 12/6/2014, Αμφιθέατρο Πανεπιστημιακού Γ.Ν. Λάρισας, Λάρισα.

Οι ανώτεροι διοικητικοί υπάλληλοι του νοσοκομείου θα πρέπει να διοικούν και να διαχειρίζονται τα ζητήματα που αφορούν το νοσοκομείο με εντιμότητα και ηθική, ειδικά όσον αφορά πραγματικές ή φαινομενικές συγκρούσεις συμφερόντων, να υποστηρίζουν έμπρακτα τη διαφάνεια και να είναι αποκαλυπτικοί

όταν πρόκειται για οικονομικές αναφορές και αποτελέσματα σε αυτό. Οι *κοινά αποδεκτές αρχές εταιρικής διακυβέρνησης* εστιάζουν: α. Στα δικαιώματα και την δίκαιη μεταχείριση των μετόχων ή του κράτους αν μιλάμε για Δημόσια Νοσοκομεία. β. Στα συμφέροντα των υπολοίπων συμμετεχόντων – ενδιαφερομένων – συσχετιζόμενων (stakeholders) με το νοσοκομείο (προμηθευτές, κυβέρνηση κλπ). γ. Στον ρόλο και ευθύνη του Δ.Σ. δ. Στην δέουσα ακεραιότητα και ηθική συμπεριφορά, καθώς και ε. Στην αποκάλυψη και διαφάνεια, για την γνωστοποίηση του ρόλου και τις αρμοδιότητες του μελών του Δ.Σ. και της διοίκησης.

Ζητήματα που εμπλέκουν τις αρχές της εταιρικής διακυβέρνησης περιλαμβάνουν: την εποπτεία της προετοιμασίας των χρηματοοικονομικών αναφορών του νοσοκομείου, τους εσωτερικούς ελέγχους και την ανεξαρτησία των εσωτερικών και εξωτερικών ελεγκτών του νοσοκομείου, τον απολογισμό και την εξέταση της αποζημίωσης του Διοικητή και άλλων στελεχών του. Ακολούθως, γίνεται λόγος για τον τρόπο με τον οποίο συγκεκριμένα πρόσωπα προσλαμβάνονται, επιλέγονται και καταλαμβάνουν θέσεις στο Δ.Σ. του νοσοκομείου, για τους πόρους που διατίθενται στα στελέχη της διοίκησης ώστε να μπορούν να εκτελούν τα καθήκοντά τους, για την εποπτεία και τη διαχείριση του κινδύνου (risk management) αλλά και για την μερισματική πολιτική (όπου υφίσταται).

2.2.2. Τα κριτήρια της εταιρικής διακυβέρνησης.

Η έρευνα μας περιλαμβάνει κριτήρια για την εταιρική διακυβέρνηση με έντονα ποιοτικά χαρακτηριστικά τα οποία επιμερίζονται και εστιάζουν σε δώδεκα σημεία (βλ. Πίνακας 1, στήλη 2).

Βασικό στοιχείο (*πρώτο κριτήριο)* είναι η εφαρμογή των διαδικασιών υποβολής υποψηφιοτήτων καο αξιολόγησης του διοικητικού συμβουλίου και των μελών του. Η διαδικασία αυτή θα μπορούσε να αφορά κάθε μέλος του διοικητικού συμβουλίου χωριστά όσο και το διοικητικό συμβούλιο ως σύνολο με καινοτόμες όμως μεθόδους που δε θα θίγουν τη συναδελφικότητα (collegiality). Επιπρόσθετα (*δεύτερο)*, η ποιότητα της εταιρικής διακυβέρνησης ανακύπτει από τη συμμετοχή μη εκτελεστικών και ανεξάρτητων μελών στο Διοικητικό Συμβούλιο. Η έμφαση στην ανεξαρτησία της ομάδας διοικούντων είναι βασισμένη στη θεωρία της αντιπροσώπευσης. Η συμμετοχή μη εκτελεστικών και ανεξάρτητων μελών στο διοικητικό συμβούλιο συστήνεται από όλους σχεδόν τους κώδικες εταιρικής διακυβέρνησης. Η επιλογή των μη εκτελεστικών και των ανεξάρτητων μελών του διοικητικού συμβουλίου θα πρέπει να γίνεται με κριτήρια εμπειρίας, κύρους και καταξίωσης.

Το *τρίτο κριτήριο,* έχει να κάνει με την αποζημίωση των μη εκτελεστικών και των ανεξάρτητων μελών του διοικητικού συμβουλίου, η οποία δε θα πρέπει να συνδέεται με την κερδοφορία του νοσοκομείου αλλά θα πρέπει να προσδιορίζεται

από τον χρόνο που διαθέτουν στο νοσοκομείο εταιρεία π.χ. συμμετοχή σε συνεδριάσεις κτλ. Σε συνδυασμό με αυτό αξιόλογο ρόλο έχει (*τέταρτο κριτήριο)* η λειτουργία και η ανεξαρτησία των Επιτροπών του Δ.Σ. καθώς έτσι μπορούν να κάνουν αποτελεσματική παρακολούθηση των ενεργειών του νοσοκομείου [ελεγκτική επιτροπή (audit committee), η επιτροπή καθορισμού αμοιβών (remuneration committee) και η επιτροπή εκλογής στελεχών (nomination committee)].

Επιπρόσθετα, το μέγεθος της ομάδας των διοικούντων (*πέμπτο κριτήριο*) φαίνεται να έχει σημαντική επίπτωση στην ποιότητα της εταιρικής διακυβέρνησης, το οποίο δεν θα πρέπει να είναι ούτε πολύ μικρό, μα ούτε πολύ μεγάλο, ώστε να εμφανίζονται προβλήματα έλλειψης συντονισμού μεταξύ των μελών. Αρκετά συχνά, επικρατεί σύγχυση αναφορικά με τον ρόλο του Προέδρου Δ.Σ./ Διοικητή γιατί κατά πολλούς (*έκτο κριτήριο*) πρέπει να διαχωρίζεται.

Ένα επιπρόσθετο κριτήριο που διασφαλίζει την ποιότητα της εταιρικής διακυβέρνησης του νοσοκομείου είναι *η συχνότητα συνεδριάσεων του Δ.Σ.* αυτού. Πρέπει να υπάρχει ένα όριο στη συμμετοχή σε πολλά Δ.Σ. καθώς τα μέλη στερούνται της δυνατότητας για αποτελεσματική εποπτεία του έργου και του καθορισμού της στρατηγικής του νοσοκομείου. Με γνώμονα, το κόστος μετακίνησης των μελών του Δ.Σ. κλπ. οι συνεδριάσεις θα πρέπει να διεξάγονται ανάλογα με το αν η κατάσταση απαιτεί υψηλή εποπτεία και έλεγχο.

Ένα από τα κριτήρια που κρίνει τόσο την ποιότητα όσο και την ποσότητα του έργου της ελεγκτικής επιτροπής είναι η επάρκεια αυτής (έβδομο κριτήριο). Επωμίζονται με την επίβλεψη του

εσωτερικού ελέγχου και της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, οπότε θα πρέπει να διαθέτουν ένα ορισμένο επίπεδο της χρηματοδοτικής επάρκειας. Η αμοιβή τους δε θα πρέπει να συνδέεται με την κερδοφορία και άλλα μεγέθη αποδοτικότητας της επιχείρησης καθώς ενδέχεται να επηρεαστεί η ανεξάρτητη κρίση τους.

Άλλα σπουδαία κριτήρια ανάδειξης της ποιότητας της εταιρικής διακυβέρνησης σε ένα νοσοκομείο είναι η φήμη των ελεγκτών, οι συνεδριάσεις της ελεγκτικής επιτροπής, οι χωριστές συνεδριάσεις των μη εκτελεστικών και των ανεξάρτητων μελών του Δ.Σ.

Οι ανάγκες της σύγχρονης εποχής αναφορικά με την στοχοθεσία των νοσοκομείων υλοποιούνται μέσα από νέες διοικητικές πρακτικές. Μια εξ' αυτών (*δέκατο κριτήριο*) είναι και η *εταιρική κοινωνική ευθύνη*. Συνίσταται στην ενσωμάτωση από τα νοσοκομεία, σε εθελοντική βάση, κοινωνικών και περιβαλλοντικών ανησυχιών στις δραστηριότητες και στις επαφές τους με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Μονάδες υγείας που την αποτελεσματική δέσμευσή τους πάνω σε ζητήματα κοινωνικής ευθύνης, καταγράφουν γραπτά, σε επίπεδο αρχών, τις σχετικές πολιτικές και πρακτικές που είναι διατεθειμένες να ακολουθήσουν. Οι μηχανισμοί που χρησιμοποιούν τα νοσοκομεία για την ενσωμάτωση πολιτικών κοινωνικής ευθύνης στο στρατηγικό τους σχέδιο είναι η δημιουργία ειδικής επιτροπής στο Δ.Σ., η επέκταση του ρόλου αρμοδιοτήτων των υφιστάμενων επιτροπών καθώς και η ανάμειξη του ρόλου του Δ.Σ.

3. Το πλαίσιο εφαρμογής της εταιρικής διακυβέρνησης.

3.1. Το κανονιστικό πλαίσιο.

Το κανονιστικό πλαίσιο για την εταιρική διακυβέρνηση στην Ελλάδα ήδη είχε αρχίσει να διαμορφώνεται από το 1920 με το Ν. 2190 περί ανωνύμων εταιρειών (ο οποίος αργότερα τροποποιήθηκε). Ακολούθως, με το Ν. 2533/1985 υποχρεώθηκαν οι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (Χ.Α.Α.) εταιρείες να δημοσιεύουν τριμηνιαίες, εξαμηνιαίες και ετήσιες οικονομικές καταστάσεις.

Σε διεθνές επίπεδο ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας & Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) τον Απρίλιο του 1999, εξέδωσε τις αρχές της εταιρικής διακυβέρνησης. Τότε, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς συνέστησε την Επιτροπή Εταιρικής Διακυβέρνησης στην χώρα μας η οποία υιοθέτησε ένα κείμενο με τίτλο ‘Αρχές της Εταιρικής Διακυβέρνησης στην Ελλάδα: Συστάσεις για την ενδυνάμωση της αποτελεσματικότητας & ανταγωνιστικής transformation’. Ακολούθως, το 2000 η Επιτροπή με την Απόφαση 5/204/2000 περί κανόνων συμπεριφοράς των εταιρειών που έχουν εισαγάγει τις μετοχές τους στο Χ.Α.Α. και τις συνδεόμενες με αυτές προσώπων.

Το 2001 το Χ.Α.Α. και ο Σύνδεσμος Ελλήνων Βιομηχάνων (Σ.Ε.Β.) ξεκίνησαν τις διαδικασίες για την θεσμοθέτηση του Κώδικα Αρχών Εταιρικής Διακυβέρνησης. Τον Αύγουστο του ίδιου έτους, το Χ.Α.Α. προαποφάσισε ποιοτικά κριτήρια για τις εμπορικές επιχειρήσεις, βασισμένα στα κριτήρια της Εταιρικής Διακυβέρνησης. Μετά από 1 έτος (το 2002) θεσμοθετήθηκε ο Ν. 3016/2002 περί Εταιρικής Διακυβέρνησης όπως τροποποιήθηκε

από το αρ. 26 του Ν. 3091/2002. Αργότερα, με το Ν. 3693/2008 θεσμοθετήθηκαν οι Επιτροπές Ελέγχου, καθώς επίσης και προαπαιτούμενα των αποκαλύψεων σε συνδυασμό με την ιδιοκτησία και την διακυβέρνηση της επιχείρησης. Το 2010, οπότε και πλέον η Ελλάδα είχε αρχίσει να εισέρχεται σε τροχιά στενής δημοσιονομικής επιτήρησης δημοσιεύθηκαν δύο νομοθετικά κείμενα για την εταιρική διακυβέρνηση. Το πρώτο ήταν ο Ν. 3893/2010 ο οποίος και υπενθύμισε την αναγκαιότητα για ένα Κώδικα Καλών Πρακτικών Εταιρικής Διακυβέρνησης. Το δεύτερο νομοθετικό κείμενο ήταν ο Ν. 3884/2010 σχετιζόταν με τα δικαιώματα των ενδιαφερομένων και την επιπρόσθετες υποχρεώσεις της εταιρικής αποκάλυψης στους ενδιαφερόμενους για την προετοιμασία του Γενικού Συμβουλίου.

3.2. Ο Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης από τον Σ.Ε.Β.

Τον Ιανουάριο του 2011, ο Σ.Ε.Β. υιοθέτησε τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης. Ο στόχος του ήταν η εκπαίδευση και η καθοδήγηση των μελών των Διοικητικών Συμβουλίων των ελληνικών εταιρειών σε ζητήματα πρακτικών καλής διακυβέρνησης, όπως η δημιουργία ενός προσβάσιμου και κατανοητού συστήματος αναφοράς για τις εταιρείες. Ο Κώδικας απευθύνεται στις ελληνικές ανώνυμες εταιρείες με έδρα την Ελλάδα, αλλά δύναται να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο για το σύνολο των εταιρειών. Περιλαμβάνει, δύο τύπους διατάξεων: τις ‘γενικές αρχές’, απευθυνόμενες σε όλες τις εταιρείες, καταγεγραμμένες ή όχι και τις ‘συγκεκριμένες πρακτικές’, που εστιάζουν στις καταγεγραμμένες εταιρείες. Ουσιαστικά, ακολουθεί

την προσέγγιση της συμμόρφωσης ή την επεξηγηματική προσέγγιση, και θα αναθεωρηθεί ώστε να ενσωματώσει τις εξελίξεις τόσο στις καλές πρακτικές όσο και στο θεσμικό πλαίσιο με γνώμονα τις ανάγκες του επιχειρηματικού κόσμου.

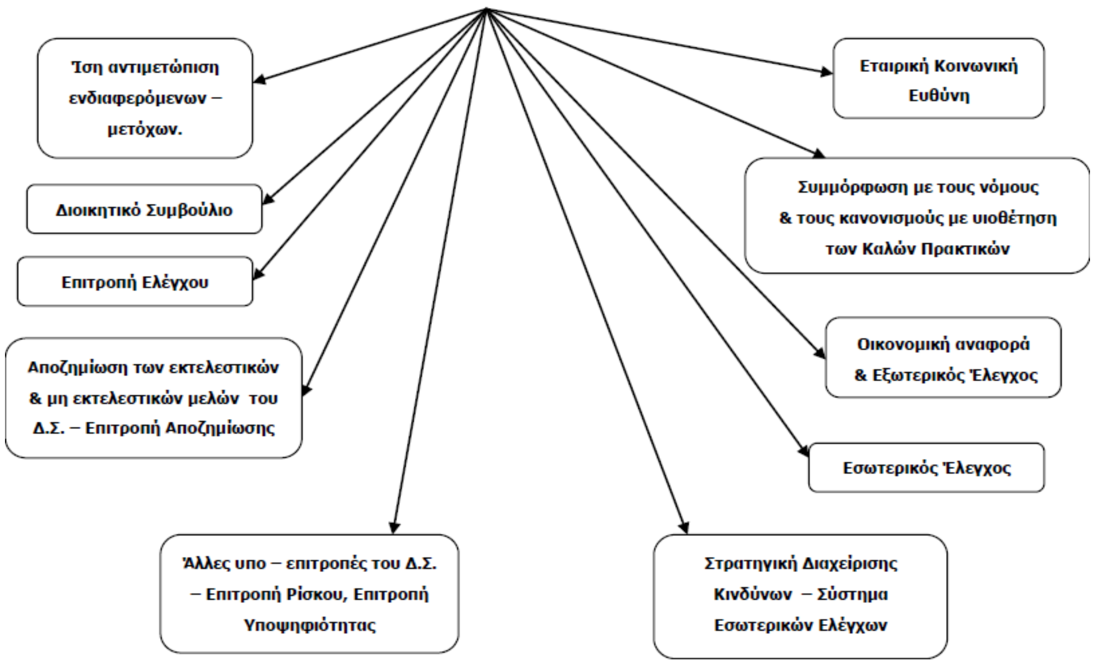
4. Οι πυλώνες της εταιρικής διακυβέρνησης.

4.1. Βασικές συνιστώσες.

Πέρα από την εστίαση στην έννοια, τις αρχές και τα ποιοτικά κριτήρια της εταιρικής διακυβέρνησης αναγκαία είναι η αναφορά στους πυλώνες αυτής. Ουσιαστικά, η εταιρική διακυβέρνηση στοχεύει σε δέκα άξονες (βλ. Σχήμα).

Σχήμα

«Οι πυλώνες της εταιρικής διακυβέρνησης»

Πηγή: οπ. υπ. Πίνακα 1, σ. 4.

Πρωτίστως εστιάζει στην ισότιμη μεταχείριση ενδιαφερόμενων και μετόχων, στην ομαλή λειτουργία του Δ.Σ. και της Επιτροπής Ελέγχου. Επίσης, η αποζημίωση των (μη) εκτελεστικών μελών του Δ.Σ. Μεταξύ άλλων, εφαρμόζει μια συγκεκριμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων αλλά και ένα επαρκές σύστημα εσωτερικών ελέγχων κλπ. Η κατακλείδα των αρχών της εταιρικής διακυβέρνησης είναι η εταιρική κοινωνική ευθύνη.

4.2. Η ερευνητική μεθοδολογία και η 'κάρτα βαθμολόγησης της εκτίμησης της εταιρικής διακυβέρνησης' για τα νοσοκομεία στην Ελλάδα.

Σε απόλυτους όρους, η *εταιρική διακυβέρνηση* ενός νοσοκομείου συνδέεται άμεσα με την αποδοτικότητα του. Η χρησιμότητα της εμπειρικής διερεύνησης της σχέσης των δεικτών αξιολόγησης της εταιρικής διακυβέρνησης με την αποδοτικότητα του είναι προφανής. Η πληροφόρηση για το είδος των «καλών» ή «κακών» πρακτικών εταιρικής διακυβέρνησης, που υιοθετεί ένα νοσηλευτικό ίδρυμα, μπορεί να αποτελέσει τον κρίσιμο μηχανισμό για τη δημιουργία θετικών προσδοκιών για το μέλλον του νοσοκομείου ή για τον εντοπισμό και τη διάγνωση στην λειτουργία του. Τα νοσοκομεία που υιοθετούν καλές πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης και λαμβάνουν υψηλές αξιολογήσεις θέλουν να βλέπουν όλα αυτά να μεταφράζονται σε μεγαλύτερη αποδοτικότητα, σε περισσότερη αξία.

Στην παρούσα εισήγηση, γίνεται προσπάθεια να σχεδιαστεί μια κάρτα βαθμολόγησης –

Scorecard για τα ελληνικά νοσοκομεία, με τη συμπλήρωση της οποίας θα μπορεί να αξιολογείται και να βαθμολογείται το επίπεδο της εταιρικής διακυβέρνησης που εφαρμόζει κάθε νοσηλευτικό ίδρυμα, στην πραγματικότητα, ανεξαρτήτως τις επιβολές της ελληνικής νομοθεσίας και των κωδίκων περί εταιρικής διακυβέρνησης, και να συγκρίνεται η ποιότητα της εταιρικής διακυβέρνησης μεταξύ των εκάστοτε μονάδων υγείας.

Χρησιμοποιήσαμε πιλοτικά τα δημοσιοποιημένα δεδομένα των νοσοκομείων (ετήσιες οικονομικές αναφορές, οικονομικά προφίλ (ESYNET), δελτία τύπου και ανακοινώσεις) όπως αναρτήθηκαν στις επίσημες ιστοσελίδες, στον τύπο, όπως επίσης και το Υπουργείο Υγείας. Επιπρόσθετα, σκοπεύουμε να κάνουμε συνεντεύξεις με ανώτερα στελέχη των νοσοκομείων (Μέλη Δ.Σ., Επιτροπή Ελέγχου και μέλη άλλων επιτροπών, διοίκηση, εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος).

Το υπόδειγμα για την αξιολόγηση και μέτρηση της εταιρικής διακυβέρνησης (*“SCORECARD OF CG ESTIMATION”*) επιτρέπει στο χρήστη να αξιολογήσει την εταιρική διακυβέρνηση στο Νοσοκομείο με ένα γρήγορο αλλά συστηματικό τρόπο μέσα από μια συνοπτική διάρθρωση των σημαντικών κριτηρίων της εταιρικής διακυβέρνησης και των επιμέρους σημείων τους. Το κάθε Κριτήριο – «Πυλώνας» καλύπτεται από τα κύρια συστατικά του στοιχεία τα οποία αναλύονται με τη σειρά τους, λεπτομερέστατα σε ξεχωριστό πίνακα, σε επιμέρους επεξηγηματικά σημεία - παραδοχές που παρατέθηκαν στην παραπάνω ενότητα.

Στην περίπτωση του συγκεκριμένου υποδείγματος, ο χρήστης αξιολογεί το βαθμό τήρησης του κάθε συστατικού στοιχείου από τη σήμανση στο αντίστοιχο πεδίο της στήλης «Εκπλήρωση». Τρεις επιλογές υπάρχουν για κάθε στοιχείο, (όχι, εν μέρει, ναι) δίνοντας αντίστοιχα μηδέν, μισό και έναν βαθμό (0, ½ , 1 , με αύξοντα βαθμό τήρησης, όπου 0 αποτελεί το χαμηλότερο/ανύπαρκτο βαθμό εκπλήρωσης και 1 τον υψηλότερο βαθμό εκπλήρωσης) για κάθε ένα στοιχείο. Η βαθμολογία των επιμέρους συστατικών στοιχείων των κριτηρίων της εταιρικής διακυβέρνησης στη στήλη της «Εκπλήρωσης» προκύπτει συνεκτιμώντας και αξιολογώντας το βαθμό στον οποίο τα βασικά επεξηγηματικά σημεία - παραδοχές των συστατικών αυτών στοιχείων ικανοποιούνται, μέσω της συμπλήρωσης του συμπληρωματικού πίνακα για την αξιολόγηση των παραπάνω παραδοχών των συστατικών στοιχείων των κριτηρίων. Η πηγή πληροφοριών για κάθε σημείο πρέπει να δίνεται στη στήλη «Πληροφορίες». Δύο επιλογές, δημοσιευμένη πληροφορία ή εσωτερική πληροφόρηση, υπάρχουν για τη στήλη αυτή, σημειώνοντας ένα από τα δύο για κάθε ένα σημείο. Η στάθμιση των κριτηρίων, θα πρέπει να ακολουθεί ένα εύκολο μονοπάτι που να παρέχει κατ' αποκοπή συντελεστές, αλλά και να επιτρέπει την αντανάκλαση των επιμέρους σταθμίσεων των σημείων.

Στο παρών υπόδειγμα, έχει θεωρηθεί, για λόγους απλούστευσης της εφαρμογής του, ότι κάθε ένα από τα δέκα κριτήρια της εταιρικής διακυβέρνησης είναι ίσης σημαντικότητας μεταξύ τους και κάθε ένα από αυτά έχει λάβει, ως εκ τούτου, συντελεστή βαρύτητας ίσο με 10%. Η μελέτη μας εστίασε στον εντοπισμό και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της υιοθέτησης των

βέλτιστων πρακτικών εταιρικής διακυβέρνησης στις Σύγχρονες Μονάδες Υγείας μέσω μιας «*Κάρτας Βαθμολόγησης της Εκτίμησης της εταιρικής διακυβέρνησης για τις Μονάδες Υγείας στην Ελλάδα*».

Πίνακας 2

«Η κάρτα βαθμολόγησης της εκτίμησης της εταιρικής διακυβέρνησης για τα νοσοκομεία στην Ελλάδα»

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ (1)			Προτεινόμενη στάθμιση (2)	Προσωπική στάθμιση (3)	Συνολική προτεινόμενη βαθμολογία (4)= (1)* (2)	Προσωπική εκτίμηση (5)= (1)* (3)	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ	
	Όχι 0	Μερικώς 0,5	Ναι 1					P	I
Ίση αντιμετώπιση ενδιαφερόμενων – μετόχων (10%)									
Συνεχής και ικανοποιητική επικοινωνία με τους ενδιαφερόμενους			X	10%		10%			
Το Δ.Σ. διασφαλίζει την καλή συμπεριφορά προς τους μετόχους / κράτος ώστε να διασφαλιστούν τα δικαιώματα τους			X	20%		20%			
Ίση αντιμετώπιση ενδιαφερόμενων – μερών από την Διοίκηση		X		10%		5%			
			X	20%		20%			
Επικοινωνία με τον Πολίτη			X	20%		20%			
Εξασφάλιση της διαφάνειας και αποκάλυψης της πληροφορίας		X		10%		5%			
Αποτελεσματική επικοινωνία με τους μετόχους / κράτος			X	10%		10%			
				100%	100%	90%	0%		

Πηγή: Πηγή: οπ. υπ. Πίνακα 1, σ. 10.

5. Συμπερασματικές παρατηρήσεις - Προτάσεις.

Τα νοσοκομεία αποτελούν τόπο παραγωγής υπηρεσιών υγείας, εκπαίδευσης και έρευνας, αποτυπώνοντας τις κοινωνικές και πολιτιστικές διεργασίες σε μια κοινωνία αποτελώντας πολύπλοκους οργανισμούς. Εξαιτίας, του νέου πλαισίου κοινωνικών και πολιτιστικών ανακατατάξεων χαράσσεται πλέον μια πολιτική υγείας η οποία θα πρέπει να στηρίζεται σε συστηματικές έρευνες, μελέτες και καλά θεμελιωμένη τεκμηρίωση, όπως η *εταιρική διακυβέρνηση.*

Η *εταιρική διακυβέρνηση* συνιστά ένα επενδυτικό και αναπτυξιακό εργαλείο σαν μια μακροπρόθεσμη επισκόπηση για ένα νοσοκομείο προωθώντας την διαφάνεια. Από την πιλοτική μας έρευνα συμπεραίνουμε ότι υπεύθυνοι για την εφαρμογή ενός αποτελεσματικού πλαισίου εταιρικής διακυβέρνησης είναι τα πρόσωπα που ασκούν τη διοίκηση των Μονάδων Υγείας, δηλαδή το Διοικητικό Συμβούλιο, οι Επιτροπές αυτού, αλλά κυρίως ο Διοικητής. Κρίσιμο στοιχείο αποτελεί ο χαρακτήρας, η εντιμότητα και η ακεραιότητα αυτών των προσώπων. Η υιοθέτηση κανόνων Εταιρικής Διακυβέρνησης ενισχύει τους μηχανισμούς ελέγχου της ορθής λειτουργίας ενός νοσοκομείου, διασφαλίζοντας στους έχοντες συμφέροντα στο συγκεκριμένο οργανισμός να έχουν τη δυνατότητα αποτελεσματικού ελέγχου μέσω οργάνων όπως οι Εσωτερικοί και οι Ορκωτοί Ελεγκτές. Διαφαίνεται ότι Μονάδες Υγείας με υψηλότερη αξιολόγηση Εταιρικής Διακυβέρνησης παρουσιάζονται κοινωνικά ως πιο αποτελεσματικές και απολαμβάνουν καλής φήμης.

Όσον αφορά την ελληνική πραγματικότητα, η Εταιρική Διακυβέρνηση βρίσκεται ακόμη σε αρχικό στάδιο. Στην Ελλάδα, οι συγκρούσεις συμφερόντων αποτελούν καθημερινό φαινόμενο και επηρεάζουν την ανεξαρτησία τόσο της Ανώτατης Διοίκησης, των λοιπών στελεχών, αλλά και των Ελεγκτικών Οργάνων τους (εσωτερικών και εξωτερικών). Δυστυχώς στην χώρα μας η εμπειρία της Εταιρικής Διακυβέρνησης από το διεθνή χώρο παρουσιάστηκε στους οργανισμούς ως μοντέλο για παραδειγματισμό δίχως να έχει προηγηθεί κάποια σχετική επιμόρφωση, προκειμένου να γίνουν αντιληπτά τα οφέλη από την υιοθέτηση της συγκεκριμένης φιλοσοφίας. Η ελληνική νομοθεσία και το κανονιστικό πλαίσιο γύρω από την εταιρική διακυβέρνηση, καθώς επίσης και οι βέλτιστες πρακτικές, είναι φανερό ότι έχουν δεχτεί επιρροές από τους κώδικες εταιρικής διακυβέρνησης και τις βέλτιστες πρακτικές που έχουν υιοθετηθεί διεθνώς για την εφαρμογή της εταιρικής διακυβέρνησης χωρίς αυτό να σημαίνει ότι επιτυγχάνεται ουσιαστική συμμόρφωση.

Όπως φαίνεται ότι οι περισσότερες Μονάδες Υγείας ενδιαφέρονται κυρίως για το ‘*φαίνεσθαι΄* παρά για την ουσιαστική υιοθέτηση αποτελεσματικών πρακτικών εταιρικής διακυβέρνησης - παρόλα αυτά θεωρούμε ότι έμφαση στον συγκεκριμένο χώρο θα πρέπει να δοθεί στην ανάδειξη του κοινωνικού ρόλου των Μονάδων Υγείας καθώς το κέρδος από μόνο του δεν φέρνει και την ικανοποίηση των εχόντων νόμιμα συμφέροντα σε αυτές.

Η δυσμενής οικονομική κατάσταση της Ελλάδας αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα αλλά και μοναδική ευκαιρία αναφορικά με τον τρόπο διοίκησης των νοσηλευτικών ιδρυμάτων. Μέσα από αυτήν θα αναδειχθούν τα δυνατά σημεία του συστήματος υγείας, οι

αδυναμίες του (κακοδιοίκηση, γραφειοκρατία κοκ). Παράλληλα, θα ανακύψουν οι ευκαιρίες που μπορούν να βελτιώσουν την αποδοτικότητα του νοσοκομείου όπως και οι πιθανοί κίνδυνοι που θα το διατηρήσουν σε μια στάσιμη (προς φθίνουσα) κατάσταση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Γουναρίδη Π. (2011): Δείκτες Εταιρικής Διακυβέρνησης. Υπόδειγμα μέτρησης & εκτίμησης 'scorecard' της εταιρικής διακυβέρνησης στις ελληνικές εισηγμένες στο Χ.Α. εταιρείες, Διπλωματική Εργασία, Π.Μ.Σ. Φορολογία & Ελεγκτική, Επιβλέπων: Λέκτορας Ανδρέας Γ. Κουτούπης, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Τμήμα Λογιστικής, Λευκωσία-Κύπρος.
- Κουτούπης Α.Γ. (12/6/2014): *Εταιρική διακυβέρνηση & ο κοινωνικός ρόλος των δημόσιων μονάδων υγείας (σ. 1 – 15),* Στρογγυλή Τράπεζα 'Σύνδεση της καινοτομίας με τις ανάγκες του πληθυσμού & η χρηματοδότηση της με στόχο την υλοποίηση νέων δράσεων για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ασθενών', Επιστημονική Διημερίδα 'Καινοτομία στις Υπηρεσίες Υγείας – Κοινωνική Ευθύνη των Φορέων Υγείας', ΟΡΓΑΝΩΣΗ: Σωματείο Φίλων Μ.Ε.Θ. Γ.Ν. Λάρισας, 11 – 12/6/2014, Αμφιθέατρο Πανεπιστημιακού Γ.Ν. Λάρισας, Λάρισα.
- Επιτροπή για την Εταιρική Διακυβέρνηση στην Ελλάδα (1999) Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης στην Ελλάδα: Συστάσεις για την Ενίσχυση της Αποτελεσματικότητας & του Ανταγωνιστικού Μετασχηματισμού.
- Εταιρική Διακυβέρνηση, Έννοια και Μέθοδοι Αξιολόγησης, των Μ. Ξανθάκη, Λ. Τσιπούρη και Λ. Σπανού - Κέντρο Μελετών και Εκπαίδευσης Χρηματοοικονομικής Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Εκδόσεις Παπαζήση ΑΕΒΕ)
- Νόμος 3016/2002 (ΦΕΚ 110 Α/17-5-2002): Για την εταιρική διακυβέρνηση, θέματα μισθολογίου και άλλες διατάξεις.
- Νόμος 3091/2002 (ΦΕΚ 330 / Α΄/ 24-12-2002)
- Νόμος 3693/25-8-2008 (ΦΕΚ 174 / τ. Α΄/ 25-8-2008): Εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/43/ΕΚ περί υποχρεωτικών ελέγχων των ετήσιων και των ενοποιημένων λογ/σμών
- Νόμος 3873/2010 (ΦΕΚ Α 150 / 6-9-2010)
- Νόμος 2190/1920 περί ανωνύμων εταιρειών, μετά την τροποποίησή του από τον Νόμο 3604/2007
- Νόμος 3884/2010 (ΦΕΚ Α΄168/24-9-2010) : Ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της οδηγίας 2007/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Εταιρική Κοινωνική Υπευθυνότητα και Βιωσιμότητα

Των Τριαντάφυλλου Κατσαρέλη, Πολιτικού Μηχανικού ΕΜΠ – MBA, Quality Systems Manager EOQ, Project Manager IPMA Level C, Επιστημονικού Συνεργάτη ΕΜΠ, Συμβούλου Αριστείας Έργων και Οργανισμών, Αντιπροέδρου Δ.Σ. Συνδέσμου Επενδυτών και Διαδικτύου – Εντεταλμένου για την Κοινωνική Υπευθυνότητα και τη Βιωσιμότητα.

Και της Ηλιάνας Αδαμοπούλου, Πολιτικού Μηχανικού ΕΜΠ, Project Management Associate IPMA Level D, Υποψήφιας Διδάκτορος ΕΜΠ, Υπεύθυνης Διαχείρισης του Προτύπου ΑΠΟΠΛΟΥΣ για ΜΚΟ.

1. **Κοινωνική Υπευθυνότητα**

Στο διεθνές πρότυπο **ISO 26000:2010 «οδηγός για την κοινωνική ευθύνη των οργανισμών – guidance on social responsibility»** υπάρχουν όλοι οι σύγχρονοι ορισμοί για το θέμα.

Μεταφέρουμε εδώ τους πιο σημαντικούς:

- **Κοινωνική Ευθύνη:** *Ευθύνη ενός Οργανισμού για τις επιπτώσεις των αποφάσεων και των δραστηριοτήτων του στην κοινωνία και το περιβάλλον, μέσω διαφανούς και ηθικής συμπεριφοράς, που συμβάλλει στην αειφόρο ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένης της υγείας και της ευημερίας της κοινωνίας, λαμβάνει υπόψη τις προσδοκίες των ενδιαφερομένων μερών, συμμορφώνεται με την ισχύουσα νομοθεσία και με τα διεθνή πρότυπα συμπεριφοράς , ενσωματώνεται στον οργανισμό και εφαρμόζεται στις σχέσεις του.*
  (σ.σ. επομένως για τους κερδοσκοπικούς οργανισμούς, τις εταιρείες, αναφερόμαστε σε Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη).

- **Οργανισμός:** *οντότητα ή ένωση προσώπων και εγκαταστάσεων με κατανομή ευθυνών, αρμοδιοτήτων και σχέσεων και αναγνωρισμένους στόχους.*
- **Επιπτώσεις**: *θετική ή αρνητική αλλαγή στην κοινωνία, την οικονομία ή το περιβάλλον , που προέρχεται, μερικώς ή εξ ολοκλήρου από παρελθούσες ή τρέχουσες αποφάσεις και δραστηριότητες του Οργανισμού.*

- **Εταιρική Διακυβέρνηση:** σύστημα με το οποίο ένας οργανισμός λαμβάνει και υλοποιεί αποφάσεις για την επίτευξη των στόχων του.
- **Λογοδοσία:** *κατάσταση του να είναι (σ.σ. ο οργανισμός) υπόλογος για τις αποφάσεις και τις δραστηριότητες του οργανισμού στα όργανα διοίκησης , στις αρμόδιες Αρχές και γενικότερα στα ενδιαφερόμενα μέρη.*
- **Διαφάνεια:** *προσβασιμότητα στις αποφάσεις και στις δραστηριότητες που επηρεάζουν την κοινωνία, την οικονομία και το περιβάλλον και προθυμία επικοινωνίας αυτών με σαφή, ακριβή, έγκαιρο, ειλικρινή και εξαντλητικό τρόπο.*
- **Βιώσιμη ανάπτυξη:** *ανάπτυξη που καλύπτει τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να διακυβεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες. ΣΗΜΕΙΩΣΗ (σ.σ. του προτύπου) Βιώσιμη ανάπτυξη νοείται η ένταξη των στόχων υψηλού επιπέδου, ποιότητας ζωής, υγείας και ευημερίας με κοινωνική δικαιοσύνη και διατήρηση της ικανότητας της γης να ευνοεί τη ζωή σε όλη της την ποικιλομορφία. Οι κοινωνικοί, οικονομικοί και περιβαλλοντικοί στόχοι είναι αλληλένδετοι και αλληλοενισχύονται. Η βιώσιμη ανάπτυξη μπορεί να θεωρηθεί ως ένας τρόπος έκφρασης των ευρύτερων προσδοκιών της κοινωνίας στο σύνολό της.*

Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη δεν έχει σχέση με τη φιλανθρωπική συμπεριφορά. Αποτελεί στρατηγική επιχειρηματική επιλογή, η οποία εντάσσεται στην επιδίωξη συνολικής βελτίωσης των επιδόσεων της εταιρείας. Οδηγεί σε εντελώς νέα προσέγγιση και αναθεώρηση όλων των πολιτικών και πρακτικών της: Τους αναλαμβανόμενους κινδύνους, την ποιότητα του κοινωνικού διαλόγου, των σχέσεων με τον τόπο όπου δραστηριοποιείται, την ελκυστικότητα για τους ήδη και τους μελλοντικούς εργαζόμενους, τις σχέσεις με τους μετόχους – συνεργάτες – προμηθευτές – ανταγωνιστές κ.ά. Η υιοθέτηση των κατευθυντηρίων οδηγιών του προτύπου στηρίζει την εταιρεία σε αυτή την προσπάθεια.

2. Βιωσιμότητα Οργανισμών

Τα ζητήματα Κοινωνικής και Περιβαλλοντικής Υπευθυνότητας – Εταιρικής Ανάπτυξης Οργανισμών σχετίζονται με την ολιστική θεώρηση «Αειφόρου Ανάπτυξης» και αποτελούν πεδίο αιχμής θεωρητικής και εφαρμοσμένης έρευνας. Ιστορικά οι οργανισμοί – επιχειρήσεις στον ιδιωτικό τομέα ανεπτύχθησαν ή «απλώς επιβίωσαν», εστιάζοντας στη μεγιστοποίηση των οικονομικών τους αποτελεσμάτων, στην παραγωγή και διανομή κερδών στους εταίρους – μετόχους. Σήμερα οι οργανισμοί οιασδήποτε φύσης, προσανατολισμού, μεγέθους και ιδιοκτησιακής μορφής, ανεξαρτήτως αντικειμένου παροχής προϊόντων ή υπηρεσιών και ανεξαρτήτως στόχων και τοποθέτησης στην αγορά, οφείλουν να κερδίσουν και να διατηρήσουν τη σύμφωνη γνώμη ή τουλάχιστον την ανοχή της ευρύτερης κοινωνίας για τη συνέχιση της λειτουργίας τους. Δραστηριοποιούνται με «προσωρινή άδεια λειτουργίας» και οφείλουν να αποδεικνύουν συνεχώς, με πειστικό και τεκμηριωμένο τρόπο ότι παράγουν επίσης θετικά κοινωνικά και περιβαλλοντικά αποτελέσματα.

Βιωσιμότητα είναι η προσήλωση στην αρμονική επίτευξη του «Τριπλού Στόχου»: Κέρδος – Κοινωνία – Κόσμος (Profit – People – Planet), η οποία αποτυπώνεται στο Σχήμα 1. Επί μέρους χαρακτηριστικά της βιωσιμότητας είναι η εξισορρόπηση των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο, ο προσανατολισμός στην ανάλωση «εισοδήματος» και όχι «κεφαλαίου» (οικονομικού, κοινωνικού και περιβαλλοντικού), η διαφάνεια και υποχρέωση απολογισμού και η δραστηριοποίηση με βάση συλλογικές και ατομικές αξίες και αρχές. Εδώ και χρόνια έχει αναγνωριστεί ότι η οικονομική επίδοση ενός οργανισμού συσχετίζεται ανταποδοτικά με την Κοινωνική και Περιβαλλοντική του Υπευθυνότητα. Προσφάτως τεκμηριώθηκε από στοιχεία σε παγκόσμια κλίμακα ότι η προσήλωση των οργανισμών (κερδοσκοπικών ή όχι) στον Τριπλό στόχο είναι αναγκαία συνθήκη για τη μεσοπρόθεσμη επιβίωσή τους. Τεκμηριώνεται δηλαδή ότι: ***Η ευαισθητοποίηση και προσήλωση ενός οργανισμού στη βιωσιμότητα αποτελεί αναγκαία συνθήκη για τη δική του λειτουργική βιωσιμότητα!***

Σχήμα 1: Επιχειρηματική στρατηγική του Τριπλού Στόχου

3. Συσχετισμός Κοινωνικής Υπευθυνότητας και Βιωσιμότητας

Ο στόχος της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης είναι να συμβάλει στην αειφόρο ανάπτυξη. Οι επιδόσεις μιας εταιρείας σε σχέση με την κοινωνία στην οποία λειτουργεί και τις επιπτώσεις της λειτουργίας της στο περιβάλλον αποτελούν ένα κρίσιμο μέγεθος της συνολικής επίδοσης της και της ικανότητάς της να συνεχίσει να λειτουργεί αποτελεσματικά.

Σε μακροπρόθεσμη βάση, οι δραστηριότητες όλων των εταιρειών εξαρτώνται από την υγεία των οικοσυστημάτων του πλανήτη. Οι εταιρείες υπόκεινται σε μεγαλύτερο έλεγχο από τα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη των οποίων αντίληψη για τις πραγματικές επιδόσεις τους όσον αφορά στην Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη δύναται να επηρεάζει μεταξύ άλλων:

- το ανταγωνιστικό της πλεονέκτημα.
- τη καλή του φήμη.
- την ικανότητά της να προσελκύει και να διατηρεί προσωπικό ή μέλη, πελάτες ή χρήστες.
- τη διατήρηση του ηθικού , της αφοσίωσης και της παραγωγικότητας του προσωπικού.
- την άποψη επενδυτών και της χρηματοοικονομικής κοινότητας.
- τις σχέσεις με άλλες εταιρείες, κυβερνήσεις, μέσα μαζικής ενημέρωσης, προμηθευτές, ανταγωνιστές, πελάτες και κοινότητες στις οποίες δραστηριοποιείται.

Πως συνδέονται όμως η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και η Βιωσιμότητα;

Κατά την άποψη των συγγραφέων είναι δυνατό να εκφραστεί με έναν απλό τρόπο:

Η Κοινωνική Υπευθυνότητα είναι ο *τρόπος*, το σύνολο των καθημερινών πρωτοβουλιών στο *παρόν*, ώστε να επιτευχθεί ο *στόχος*: το *συνεχές ταξίδι* προς τη Βιωσιμότητα.

ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ (ΕΚΕ)
ΚΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΕ ΕΠΟΧΕΣ ΚΡΙΣΗΣ

Γιάννα Παυλοπούλου

ΥΔ ΕΜΠ,Αντιπροέδρου ΣΕΔ,

Νομικού Συμβούλου Βιωσιμότητας

ypav@commonlawgic.org

1. Έννοια της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης

Η **Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚΕ)** είναι επιχειρηματική στρατηγική ανταποδοτικής επένδυσης και μεθοδολογία με βασικούς άξονες την χρηστή Εταιρική Διακυβέρνηση, την Διαφάνεια, την ορθή και δίκαιη διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού, την κοινωνική και περιβαλλοντική ευαισθησία.

Υπεύθυνη επιχειρηματικότητα ως στρατηγική ασκείται μέσω των εκτελεστικών οργάνων των εταιρειών **εθελοντικά, πέρα και πάνω από ότι επιβάλλει ο νόμος,** επιδιώκοντας την βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και δημιουργία προστιθέμενης αξίας, επηρεάζοντας ανάλογα τους κοινωνικούς εταίρους. Η **ΕΚΕ** ως ‘Κοινωνική Άδεια λειτουργίας», αποτελεί μακροπρόθεσμα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, χάριν θετικής δημοσιότητας μεγάλων εταιρειών, ώστε να συντηρείται η εμπιστοσύνη και θετική γνώμη των πολιτών στην θετική συμβολή τους στο περιβάλλον και την κοινωνία. Στην προώθηση της ΕΚΕ συνέβαλλαν τα σύγχρονα αρνητικά φαινόμενα διαφθοράς, κλιματικής αλλαγής και κοινωνικής κρίσης.

2. Εφαρμογή της ΕΚΕ ως στρατηγική επένδυση.

Σε επίπεδο εταιρείας απαιτείται προσωπική δέσμευση του διευθύνοντα Συμβούλου, καλά ενημερωμένο προσωπικό κι ειδική στελέχωση για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της Στρατηγικής ΕΚΕ, την σύνταξη του Κοινωνικού Απολογισμού και την Επικοινωνία του στο ευρύ κοινό. Στον Κοινωνικό απολογισμό καταγράφεται η οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική επίδοση και ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ της κάθε εταιρείας, όπως ακριβώς αποτυπώνεται στον ισολογισμό η χρηματοοικονομική επίδοση της.

Η ΕΚΕ αποτελεί στρατηγικής σημασίας **μεθοδολογία μέτρησης αποδοτικότητας** των συστημάτων διαχείρισης και μια καταγραφή κι αποτύπωση των καλών εταιρικών πρακτικών, στρατηγικής σημασίας. Η συγκεκριμένη στρατηγική (strategic performance management) επιχειρήσεων εφαρμόζεται με κατάρτιση επιχειρησιακού πλάνου (με βάσει επιλεγμένων δεικτών απόδοσης KPIs), καταγραφή μετρήσιμων αποτελεσμάτων κι ετήσια σύγκριση τους, σύμφωνα με κοινά διαδεδομένους δείκτες επίδοσης πχ του GRI των Ηνωμένων Εθνών. Υπάρχουν **(300) διεθνή πρότυπα (models & standards) πχ** διοίκησης κι ανάπτυξης ανθρωπίνου δυναμικού, ποιότητας κλπ, με πολυάριθμους προτεινόμενους δείκτες, τα οποία οι επιχειρήσεις μπορούν να υιοθετήσουν για υποδειγματική αναβάθμιση, ώστε να αυτοελέγχονται για την οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική τους απόδοση. Επικρατέστερα πρότυπα είναι το AA1000 & GRI G4 των UN που εμπεριέχουν πάρα πολλούς δείκτες **αλλά απαιτείται σχετική επιμόρφωση κι εξειδίκευση.**

Ο αρμόδιος για την ΕΚΕ πρέπει να ξεκινήσει την καταγραφή στόχων και αποτελεσμάτων, ώστε σε 2-3 χρόνια η εταιρεία να είναι έτοιμη να εκδώσει Κοινωνικό Απολογισμό και για τους τρεις θεματικούς πυλώνες. Να προβεί δηλαδή σε συγκεκριμένη αρχική αποτύπωση (ακτινογραφία) της υπάρχουσας κατάστασης, στοχοθεσία, μέτρηση και καταγραφή αποτελεσμάτων σύμφωνα με αναγνωρισμένα πρότυπα (πχ. ISO 14001, ISO 50001, ISO 26000, SA 8000, IiP etc) και συστήματα ποιοτικής διαχείρισης, και αν επιθυμεί να ζητήσει επαλήθευση της ακρίβειας των μετρήσεων του, από ανεξάρτητο φορέα πιστοποίησης.

Είναι θετικό λοιπόν ότι δημιουργήθηκε από το 2010 η Διεθνής Επιτροπή Έκδοσης Ενιαίων Απολογισμών (International Integrated Reporting Committee – IIRC- theiirc.org), η οποία στα πλαίσια του ‘CORPORATE REPORTING DIALOGUE’ επιχειρεί να αναπτύξει τις αρχές για τη δημοσίευση **ενιαία κοινών χρηματοοικονομικών και ESG (Διακυβέρνησης-Περιβαλλοντικο-Κοινωνικών) στοιχείων** με ξεκάθαρο, συνοπτικό, αξιόπιστο και συγκρίσιμο τρόπο, που θα διευκολύνουν ιδιαίτερα τους αναλυτές των χρηματαγορών και τους επενδυτές. Πρέπει ν’ αναφερθεί ότι αυτή η κίνηση ενοποίησης των δεικτών είναι η σημαντικότερη σήμερα, δεδομένου ότι την υποστηρίζουν οι CDP, FASB, GRI, IASB, IIRC, ISO & SASB. Γίνονται πολλές άλλες προσπάθειες ενοποίησης κι απλοποίησης των Δεικτών Βιωσιμότητας αλλά όχι σε ανάλογα διεθνές επίπεδο.

3. Σχέση κόστους – οφέλους στην ΕΚΕ.

Η επιπλέον στελέχωση με επιτελείο ΕΚΕ (για την μέτρηση κι επικοινωνία), τυχόν εξωτερικοί σύμβουλοι, η ενεργειακή αναβάθμιση και χορηγίες προς ΜΚΟ που σχετίζονται με το αντικείμενο της εταιρείας είναι το **κόστος εκπόνησης ΕΚΕ αλλά** με μακροπρόθεσμα οφέλη στην παρούσα εμπορική αλλά και στην χρηματιστηριακή αξία της εταιρείας. Αν η ΕΚΕ ασκηθεί αποτελεσματικά, μια κοινωνικά υπεύθυνη εταιρεία αποκτά ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην αγορά έναντι επενδυτών, ενισχύοντας παράλληλα τις εργασιακές σχέσεις, διατηρεί τα αξιόλογα στελέχη της, και τέλος μειώνει το ενεργειακό της κόστος, χάριν της πολιτικής μείωσης ατμοσφαιρικών ρύπων, πχ ο όμιλος ΜΥΤΙΛΙΝΑΙΟΥ κατάφερε να κατακτήσει την 13η θέση παγκοσμίως στον BLOOMBERG. Οι εταιρείες πρέπει όμως να δείξουν ότι έχουν ενσωματώσει τις αρχές εταιρικής υπευθυνότητας στην επιχειρηματική τους στρατηγική και να παρουσιάσουν τα στοιχεία τους με τρόπο που να μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους επενδυτές τους. Σε μερικές χώρες, όπως η Νορβηγία, ήδη η ΕΚΕ είναι νομοθετικά υποχρεωτική για τις εταιρείες που αντλούν κεφάλαια από το κοινό. Η διεθνής τάση είναι οι μεγάλοι επενδυτές να επενδύουν μόνο σε Κοινωνικά υπεύθυνες επιχειρήσεις (όπως η Νορβηγική Κυβέρνηση διαχειριζόμενη τα ασφαλιστικά της ταμεία επενδύει διεθνώς 400 δις. κι ένα δις εντός Ελλάδας). Αντίστοιχες κινήσεις νομοθετικής επιβολής σχεδιάζονται κι από την ελληνική κυβέρνηση που υπέβαλλε προς διαβούλευση νομοσχέδιο στρατηγικής ΕΚΕ, πιεζόμενη κι από πρόσφατη Κοινοτική Οδηγία.

Αρκετές εταιρείες, κι όχι μόνο οι εισηγμένες, αθόρυβα επενδύουν σε σχετικές δράσεις ΕΚΕ, αλλά πρέπει σύντομα να ενημερωθούν και να προετοιμασθούν για συστηματική Έκδοση Κοινωνικού Απολογισμού, κατά προτίμηση διασφαλισμένου για την ακρίβεια των μετρήσεων του καθώς οι πρωτοπόρες εταιρείες (που ήδη συντάσσουν Κοινωνικό Απολογισμό), θα πρέπει υποχρεωτικά να αναμορφώσουν την αλυσίδα των προμηθευτών και συνεργατών τους. Για παράδειγμα η TOYOTA διαφημίζοντας ένα απλό ή υβριδικό όχημα με μειωμένους ρύπους θα συνυπολογίσει και αυτούς του πλωτού μέσου μεταφοράς. Επίσης η Mark's & Spencer έχει δεσμευθεί από τις αρχές ΕΚΕ ότι θα προωθήσει τον έλεγχο εφαρμογής αυτών των αρχών στην εφοδιαστική και μεταφορική της αλυσίδα. Αποφάσισε να σταματήσει τις μεταφορές από διαφορετικό ημισφαίριο και υπολόγισε ότι έτσι εξοικονομεί 176εκ. λίρες ως το 2016.

4. Έλεγχος κι επαλήθευση αποτελεσμάτων.

Προς το παρόν, η ΕΚΕ ήταν για λίγους μυημένους πρωτοπόρους οι οποίοι και θα καρπωθούν τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα εφαρμογής. **Ιδανικά, αν οι απολογισμοί εταιρειών** τυγχάνουν επαλήθευσης από πραγματικά ανεξάρτητους φορείς, με κάθε επιφύλαξη και μέχρις αποδείξεως του αντιθέτου, μπορούν να επικαλεσθούν ότι οι εταιρείες λειτουργούν με κανόνες διαφάνειας, βιωσιμότητας κι επιχειρηματικής ποιότητας και έχουν «κοινωνική άδεια» λειτουργίας κι αξιοπιστίας που συμβαδίζει με την κοινή γνώμη.

Οι πιο έγκυροι φορείς πιστοποίησης κι επαλήθευσης, είναι οι ειδικευμένοι σε ΕΚΕ πανεπιστημιακοί φορείς, εταιρείες Ορκωτών Ελεγκτών και Σώματα Επιθεωρητών, ως αξιόπιστοι κι ανεξάρτητοι τρίτοι με μεγάλο δίκτυο συνεργατών.

Αυτοί μπορούν έγκυρα να σηκώσουν το βάρος της επαλήθευσης πολύπλοκων μαθηματικών και μηχανολογικών υπολογισμών, κατά τον έλεγχο ενεργειακής αποδοτικότητας και μείωσης ανθρακικού αποτυπώματος. Οι Κοινωνικοί Απολογισμοί απαιτούν ενδελεχή έλεγχο των μετρήσεων από ειδικούς και ίσως οι ιδιωτικές εταιρείες κι επιτροπές βραβεύσεων να μην μπορούν να φέρουν το βάρος ανεξαρτησίας, αντικειμενικότητας και την αξιοπιστία που επαγγέλλονται κι απαιτούν τα διεθνή πρότυπα. Το δε παράδειγμα καταστροφικού υποβιβασμού της χώρας μας από Οίκους αξιολόγησης είναι φυσικά απευκταίο.

5. ΕΚΕ από Μικρο-Μεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ)

Η μικρομεσαία (ΜΜΕ) επιχειρηματικότητα δεν έχει τους ίδιους μηχανισμούς μάρκετινγκ ή επικοινωνίας των άλλων βιομηχανιών. Χρειάζεται να αναπτύξει άμεσα τους δικούς της μηχανισμούς, εμπνεόμενη από τις καλές πρακτικές που ήδη έχουν ευρύτατα κοινοποιηθεί, **σύμφωνα όμως με τα δικά της κριτήρια και ανάγκες**. Η ΜΜΕ να μπορεί να συμμετάσχει σε συλλογικές προσπάθειες εφαρμογής ΕΚΕ. Επιβάλλεται να υπάρχει κλαδική ενημέρωση και συναντίληψη, με εντιμότητα και διαφάνεια, ώστε να υιοθετηθούν μοντέλα επιχειρηματικής αριστείας που αφορούν την ΜΜΕ βιομηχανία. Κυρίως, για να αποφευχθεί η εκμετάλλευση της ιδεολογίας της κοινωνικής υπευθυνότητας & να γίνει σεβαστό ότι η επιχειρηματικότητα διέρχεται οικονομική κρίση. Οι περισσότερες επιχειρήσεις στην Ελλάδα είναι Μικρομεσαίου μεγέθους κι οικογενειακές, με ολιγάριθμο προσωπικό, ενώ η ΕΚΕ εφαρμόζεται με άνεση από μεγάλου μεγέθους εταιρείες (συνήθως με χιλιάδες άτομα προσωπικό). Συνεπώς είναι αρκετά δύσκολο να εφαρμοσθεί στον ίδιο βαθμό από κάθε εταιρεία χωριστά. Είναι όμως εφικτό να αναπτυχθούν συνέργειες μεταξύ ομοϊδεατών και να υποστηριχθούν κοινές δράσεις απαιτώντας να εφαρμόζουν συλλογικά πολιτική μείωσης του κοινωνικού αντίκτυπου και του ανθρακικού αποτυπώματος της εταιρείας τους, με πιστοποιημένα μετρήσιμα αποτελέσματα. Δεν πρέπει να επιβαρυνθεί το ήδη περιορισμένο ανθρώπινο δυναμικό των ΜΜΕ με υπερβολικές γραφειοκρατικές απαιτήσεις, εισηγμένες από άλλους επαγγελματικούς φορείς, με διαφορετικές αντιλήψεις, δυνατότητες και διοικητική οργάνωση.

6. Ιδιωτικές πρωτοβουλίες επιβράβευσης δράσεων ΕΚΕ

Ζούμε σε εποχές δύσκολες και συνεπώς είναι εποχή για ουσιαστικές δράσεις, θέσεις κοινής λογικής και πατριωτικής ενσυναίσθησης. Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη όμως δυστυχώς έγινε «καραμέλα» για ορισμένους επικοινωνιακούς επιχειρηματίες, καθώς κατάλαβαν ότι είναι ένας τομέας με προοπτικές και δυναμική (κυρίως οικονομικής ωφέλειας κατά την αντιστάθμιση στις χρηματαγορές ρύπων έναντι 17$ τον τόνο στις καλές εποχές – που έπεσε στα 3$ αργότερα-). Αναπτύχτηκαν αυτοβούλως πολλές ιδιωτικές εταιρείες κι σωματεία Ανάδειξης κι Επιβράβευσης ενεργειών ΕΚΕ (με ποια άραγε κεφάλαια και ποιους πραγματικούς σκοπούς, ακαδημαϊκή, επιστημονική ή κοινωνική βαρύτητα), όπου είτε ως διοργανωτές είτε ως χορηγοί Συνεδρίων, διατυμπάνιζαν την κοινωνική τους ευαισθησία.

Είναι αμφίβολο αν, με επικοινωνιακές μεθόδους προκύπτει απευθείας οικονομικό όφελος για την κοινωνία και φοβάμαι ότι ήδη το ελληνικό κοινό έχει κουραστεί. Οι πρακτικές συνεδρίων κοινωνικής δικτύωσης ή ηλεκτρονικών ενημερωτικών δελτίων, με την επαναλαμβανόμενη διαφήμιση χορηγών που διατείνονται ότι ασκούν ΕΚΕ, ήταν θεμιτά για τις **χρυσές εποχές**, είναι τουλάχιστον εξοργιστικά για την σημερινή ελληνική πραγματικότητα. Μόνο και μόνο γιατί ανενδοίαστα αναδεικνύουν εμπορικά και κάποιες εταιρείες που αναλαμβάνουν αντιστάθμιση ανθρακικού αποτυπώματος (carbon offsetting) σε τρίτες χώρες, απομυζώντας πόρους καλοπροαίρετων ενδιαφερομένων, όταν η χώρα μας κατέρρεε. Η ΕΚΕ απαιτεί να επηρεάζεται άμεσα ο κοινωνικός εταίρος και να μην εφησυχάζει «με ψίχουλα» αλλά να επενδύσει η εταιρεία σοβαρά στην υποστήριξη της καινοτομίας, της έρευνας και εκπαίδευσης για την ανάπτυξη και κοινωνική διάσωση της χώρας μας.

7. Κοινωνική Επιχειρηματικότητα

Σαν ιστορική ανασκόπηση, κατά την Ελληνική Επανάσταση, οι Ναυτιλιακές Συνεργασίες στην Ύδρα, Σπέτσες & Ψαρά, ήταν Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί (πχ στις Σπέτσες 40 πλοία 136 συνεταίροι) όπου εργαζόμενοι ναυτικοί, δανειστές ακόμη και χήρες-ορφανά ναυτικών συμμετείχαν στην πλοιοκτησία ως μεριδιούχοι. Αυτά τα πλοία των συνεταιριστικών επιχειρήσεων θυσιάστηκαν στον Απελευθερωτικό αγώνα. Σε εποχές κρίσης οι κοινωνικές επιχειρήσεις πρέπει ξανά ν' ανθήσουν… Η ναυτιλία, οι ιχθυοκαλλιέργειες, ο τουρισμός κι η πράσινη ενέργεια είναι οι τομείς που πρέπει να στραφεί εποικοδομητικά η κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Επίσης οι Οικοδομικοί Συνεταιρισμοί άνθισαν σε εποχή που η μετεμφυλιακή Ελλάδα ήταν οικονομικά αδύναμη, με κατακερματισμό των πολιτικών κομμάτων, μαστιζόμενη από αστυφιλία ή μετανάστευση. Τότε, αναδείχθηκαν **ηγεσίες που αφιλοκερδώς** πρόσεφεραν κοινωνικό έργο ως ρυθμιστές, αφού διένειμαν με ιδιωτικό πολεοδομικό σχεδιασμό, τις πρώτες στεγαστικές και παραθεριστικές κατοικίες. Κάλυψαν άμεσες ανάγκες εργαζομένων, και χωρίς δάνεια αλλά με χαμηλές μηνιαίες δόσεις σε **Συνεταιριστικό *Τ*αμείο** σε συνεργασία με τον εργοδότη τους, αγόραζαν συνεταιρικά μεγάλες εκτάσεις που διένειμαν σε ίσα μερίδια, δίκαια μέσω κληρώσεων.

8. Συμπεράσματα

Θεωρώ ότι οι εμπορικές εταιρείες στην Ελλάδα που επιβλέπονται, ελέγχονται κι επιθεωρούνται στενά από διευθύνοντες, μετόχους, εσωτερικούς κι εξωτερικούς ελεγκτές, επιπλέον της θεσμικής επίβλεψης, πρέπει να επαναπροσδιορίσουν τις ανάγκες τους και να οργανωθούν με νέες συμπράξεις και συνεργατικές μορφές **σε σχέση με ΕΚΕ.** Ειδικά, η **μικρομεσαία επιχείρηση ΜΜΕ** πρέπει να οχυρώσει την **ιδιαιτερότητα της,** μέσω της κλαδικής και διακλαδικής της δικτύωσης.

Η στροφή στις συνέργειες μεταξύ όλων των φορέων και η κοινωνική επιχειρηματικότητα είναι επιτακτική εθνική ανάγκη πλέον, με την **υποστήριξη υπεύθυνων εταιρειών** και **θεσμικών φορέων** δημιουργικά κι όχι ως χορηγοί σε κούφιες εκκλήσεις ανθρωπισμού από εύκολες, αλλά ξεπερασμένες επικοινωνιακές

και διαφημιστικές πρακτικές, επικαλούμενες πυροσβεστικές κινήσεις αγαθοεργίας.

Σε περιόδους κρίσιμες, όπως η σημερινή όπου διακυβεύεται η πολιτιστική και κοινωνική συνέχεια της χώρας μας, όταν περιορίστηκαν ή εκμηδενίστηκαν οι κρατικές επιχορηγήσεις κι οι εταιρικές χορηγίες, πρέπει να υιοθετηθούν ή υποστηριχθούν, με κεφάλαια και τεχνογνωσία μη κερδοσκοπικές οργανώσεις (ΜΚΟ) με όραμα και σχεδιασμό, από υγιείς κι υπεύθυνες εταιρίες στα πλαίσια συνεργασιών και συνεργειών. Οι επενδύσεις σε Μη κερδοσκοπικές οργανώσεις (ΜΚΟ) για να είναι αξιοκρατικά βιώσιμες, πρέπει «να μην δίνουν περιστασιακά μόνο ψάρια για να χορτάσουν αλλά να τους έχουν μάθει να …ψαρεύουν» κι όχι να επαφίενται στο κυνήγι της περιστασιακής φιλανθρωπίας.

Τα δε προγράμματα καινοτομίας που θα υποστηριχθούν ως δράσεις ΕΚΕ, πρέπει να ωφελούν ευθέως τους σκοπούς της κάθε εταιρείας αλλά και την ελληνική κοινωνία με σχεδιασμό μακράς πνοής. Για να είναι βιώσιμα πρέπει να ωφελούν και την ίδια την επιχείρηση σε σχέση «win-win» με τα υποστηριζόμενα ΜΚΟ. Και φυσικά πρέπει να υπάρχουν οι σωστοί μηχανισμοί επαλήθευσης και για τους τρείς πυλώνες ΕΚΕ αλλά ιδίως για το περιβαλλοντικό τμήμα της, για την αλήθεια κι ακρίβεια των δηλώσεων προς το ευρύ κοινό, κατά προτίμηση από έγκριτους συλλογικούς φορείς κι όχι από ιδιωτικές εταιρείες.

Η οικονομική κρίση του 1930

Εύα Αρβανίτη-Μιχαλοπούλου,

Καθηγήτρια, Αρθρογράφος και Συγγραφέας

Στο ξεκίνημα της ζοφερής, οικονομικά, χρονιάς του 1930, η Ελλάδα βρισκόταν στα νύχια μιας παγκόσμιας οικονομικής περιδίνησης, αντίστοιχης με τη σημερινή. Και ενώ διαφέρουν τα χαρακτηριστικά των εποχών οι κάποιες συνέπειες είναι πανομοιότυπες σαν από καρμπόν.

Όσο κι αν είναι οδυνηρή η διαπίστωση και ηχεί δυσάρεστα στα αυτιά σε μια κακή συγκυρία, όπως η οικονομική κρίση που διανύει η Ελλάδα, γεγονός που απαιτεί ενθάρρυνση και αισιοδοξία, είναι ιστορικά διακριβωμένο πως το θλιβερότερο επακόλουθο των κρίσεων, αδιαμφισβήτητα, είναι οι πτωχεύσεις επαγγελματιών, βιομηχάνων και εμπόρων, γεγονός που συνεπάγεται το κλείσιμο καταστημάτων και επιχειρήσεων και την αύξηση της στρατιάς των ανέργων υπαλλήλων και εργατών.

Την άνθηση της βιομηχανίας από το 1925 και εντεύθεν, με διαθέσιμα χιλιάδες εργατικά χέρια προσφύγων μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, ακολούθησε κύμα χιλιάδων πτωχεύσεων, όπως μαρτυρεί ο επίσημος κατάλογος του Πρωτοδικείου Αθηνών που δημοσιεύτηκε τον Ιανουάριο του 1930, στην εφημερίδα «Εμπρός».

Στο τελευταίο τρίμηνο του 1929, το φαινόμενο των πτωχεύσεων είχε ξεπεράσει κάθε προηγούμενο. Σωρός ήταν οι αιτήσεις πτώχευσης στο Πρωτοδικείο και εκατοντάδες, ημερησίως, τα διαμαρτυρημένα γραμμάτια επισημαίνει το ίδιο δημοσίευμα.

Η εφημερίδα, χαρακτηρίζει το κράτος ως το σκληρότερο πιστωτή και ζητά την απόλυση των κρατουμένων για χρέη (φυλακίζονταν για 200 δραχμές χρέος!). Προτείνει δε να έχουν οι πληττόμενοι τη δυνατότητα κήρυξης χρεοστασίου χωρίς να φυλακίζονται ώστε να μπορούν να δουλέψουν για να πληρώσουν τα χρέη τους.

Χαρακτηριστική είναι και η αναφορά του διευθυντή των φυλακών στο παράδειγμα του μακαριστού **μητροπολίτη Αθηνών Χρυσοστόμου** που πέτυχε με εράνους την αποφυλάκιση δέκα κρατουμένων για χρέη, των οποίων τα παιδιά πεινούσαν, ενώ οι ίδιοι «σάπιζαν» στη φυλακή για πεντακόσιες δραχμές χωρίς τη δυνατότητα να εργαστούν και να ξεχρεώσουν.

Ακολουθεί μία ενδεικτική αναφορά ονομάτων επαγγελματιών, όπου η ποικιλία των επαγγελμάτων αποδεικνύει πως η κρίση έπληξε όλους τους κλάδους και όλα τα καταστήματα, από τα είδη διατροφής και επιβίωσης μέχρι τα είδη πολυτελείας: **Ταγκόπουλος, Χρηματομεσίτης, Παναγιωτίδης Εργοστάσιον Πλεκτικής, Τζώντης Κρεοπώλης, Αλ Κάιν Τάπητες, Ανώνυμος Ελληνική Εταιρία Πλινθοποιΐας, Λεμπεσόπουλος Ηλεκτρικά, Δίγκας Αρώματα, Βεντουράκος Μεταξωτά, Γιαννουλάκος Επιχειρήσεις Μεταφορών, Αυγερινός Γυναικείοι Πίλοι (καπέλα), Αλεξόπουλος Δέρματα, Καλόγερος Εδώδιμα, Κατσολιέρης Αποικιακά, Θεοφανόπουλος Ψιλικά, Κουτσούρης Έτοιμα Ενδύματα, κτλ**.

Το πρωτοσέλιδο της εν λόγω εφημερίδας με πηχυαίους τίτλους αποτύπωνε την τραγικότητα της κατάστασης σε άρθρο του **Μήτσου Δειλινού**: «ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΠΤΩΧΩΝ ΚΡΑΤΟΥΝΤΑΙ ΔΙΑ ΧΡΕΗ. ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΕΙΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ ΠΟΥ ΜΑΣΤΙΖΕΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.- ΑΘΩΟΙ ΠΟΛΙΤΑΙ ΡΙΠΤΟΝΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΣΤΟΡΓΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΟΚΟΓΛΥΦΩΝ ΕΙΣ ΤΑΣ ΦΥΛΑΚΑΣ ΔΙΟΤΙ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΔΥΣΠΡΑΓΙΑΣ ΔΕΝ ΕΦΑΝΗΣΑΝ ΣΥΝΕΠΕΙΣ ΕΙΣ Τας ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ.- ΠΩΣ ΔΙΑΛΥΟΝΤΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΟΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΙ.- Η ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ».

Σε τελική ανάλυση, αυτό που συγκρατεί ο ερευνητής, πέρα από τη γνώση του ιστορικού παρελθόντος, είναι η παρήγορη διαπίστωση πως δεν έλειπαν τα φωτεινά παραδείγματα ανθρώπων που συμμερίζονταν έμπρακτα τον ανθρώπινο πόνο του συμπολίτη τους.

Ένα τέτοιο πρόσωπο υπήρξε και ο διευθυντής των φυλακών, με το επώνυμο Νίκου, ο οποίος διέθεσε μέχρι πεντάρας τις 10.000 δραχμές που κέρδισε από ένα λαχείο του Στόλου, για την αποφυλάκιση κρατουμένων για χρέη. Του χρωστάνε την ελευθερία τους δεκάδες κρατούμενοι για μερικά κατοστάρικα.

Και το επίμαχο πρωτοσέλιδο καταλήγει με την ακόλουθη αιχμηρή κορωνίδα: «Είναι αίσχος να κρατούνται φυλακισμένοι άνθρωποι οφείλοντες στο Δημόσιο μερικά εκατοστάρικα τα οποία και όταν εισπραχθούν θα εξοδευθούν με σπατάλην δια την πολυτελή αποστολήν εις Γενεύην και Χάγην μερικών χρυσοκανθάρων του υπουργείου των Εξωτερικών ή δια το γαμήλιον ταξείδιον κανενός άλλου υπουργού».

Σε κρίση και το

Χρηματιστήριο του 1930

Το πρώτο δεκαπενθήμερο του Ιανουαρίου του 1930, στο μεσουράνημα της παγκόσμιας κρίσης, άρχισε μια ανεξέλεγκτη καθοδική κούρσα για τη μετοχή μιας βιομηχανικής εταιρίας, της **Ανωνύμου Εταιρίας Ελληνικών Λιπασμάτων**, μίας από τις μεγαλύτερες και παλαιότερες βιομηχανικές μονάδες της χώρας, που ιδρύθηκε το 1909 από ομάδα τραπεζιτών, βιομηχάνων, εμπόρων και τεχνιτών και ήταν η πρώτη που έκανε παραγωγή χημικών λιπασμάτων στη χώρα.

Η πτώση μάλιστα ήταν τόσο μεγάλη ώστε χρειάστηκε να παρέμβει η Εθνική τράπεζα και με αγορές μεγάλου αριθμού μετοχών, στις συνεδριάσεις της 17ης και 18ης Ιανουαρίου, να αποτρέψει τη γενίκευση του κακού.

Η τονωτική ένεση που κράτησε μόνο λίγες μέρες και ανακούφισε προσωρινά την αγορά.

Στις 22 Ιανουαρίου, ωστόσο σημειώθηκε σοβαρή υποτίμηση όλων των μετοχών που θεωρήθηκε προάγγελος μεγαλύτερης πτώσης. Σε σύσκεψη των μελών του Χρηματιστηρίου εκφράστηκαν φόβοι για επικείμενη καταστροφή.

Κλήθηκε και πάλι η Εθνική Τράπεζα, κατόπιν παρακλήσεων της Επιτροπής του Χρηματιστηρίου να περισώσει την κατάσταση, όπως και έγινε. Προέβη άμεσα σε αθρόες αγορές.

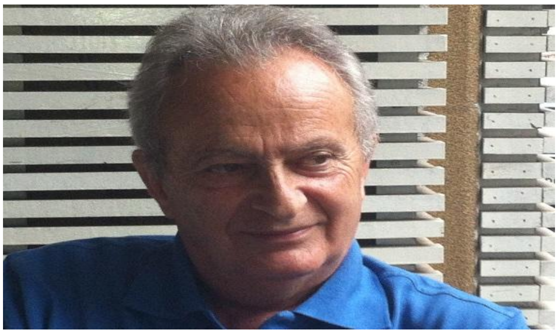
Οι επανειλημμένες παρεμβάσεις της ΕΤΕ για την υποστήριξη της χρηματαγοράς σε συνδυασμό με την αντίδραση της αγοράς μετά από μεγάλη περίοδο συνεχόμενης πτώσης έφεραν κάποια σταθεροποίηση της κατάστασης.

Συνεχίζεται….

Από το βιβλίο ***ΑΓΩΝΑΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΣΩΜΑΤΕΙΟΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ***

Της Εύας Αρβανίτη-Μιχαλοπούλου e-mail:miarmi99@yahoo.gr

ΟΙ ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΕΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΘΑΛΑΣΣΟΔΑΝΕΙΑ

Κωνσταντίνος Π. Γιούπης

Τέως Διευθυντής Τραπέζης,

Οικονομολόγος,Συγγραφέας

Πολύς λόγος γίνεται τελευταία για τις επισφάλειες που εμφανίζουν τα πιστωτικά ιδρύματα και την κατεδαφιστική κριτική που ασκούν,ειδήμονες ή μη του αντικειμένου,όπως γίνεται συνήθως,αδιακρίτως κατά πάντων,δικαίων και αδίκων,πολλές φορές σε μια ενορχηστρωμένη και μεθοδευμένη τακτική.Μύδροι για επιλεκτικές χρηματοδοτήσεις και θαλασσοδάνεια,πολλές φορές,αν όχι κατά κανόνα,προφανώς για να θολώσουν τα νερά.

Διετέλεσα για αρκετά χρόνια Διευθυντής καταστημάτων Τραπέζης,καθώς και της αρμόδιας διευθύνσεώς της που τα επόπτευε και εκ της θέσεώς μου είχα την αρμοδιότητα να ελέγχω όλα τα καταστήματα στην Ελληνική επικράτεια αναφορικά με την σκοπιμότητα,την ροή και την εξέλιξη των δανειοδοτήσεων που είχα λάβει χώρα.Από την πείρα μου έχω να σημειώσω δύο βασικά πράγματα:

1- Εάν οι δανειοδοτήσεις ελάμβαναν χώρα σύμφωνα με τα καθιερωμένα τραπεζικά κριτήρια,τις νομισματικές διατάξεις της Τραπέζης της Ελλάδος και τις εγκριτικές αποφάσεις,όπου αυτές απαιτούνταν,δεν δημιουργούνταν στην ουσία επισφάλειες,πληνν ορισμένων ολόγων περιπτώσεων που και αυτές οφείλονταν είτε στην ανάληψη του επιχειρηματικού κινδύνου είτε στην ελαττωμένη εκτίμηση των οικονομικών δεδομένων της συγκεκριμένης μονάδος, είτε,τέλος,στην ,για ιδιαίτερους λόγους ,επιδειχθείσα ελαστικότητα του εκάστοτε Διευθυντού.

Και να σημειωθεί ότι σε άλλες εποχές δεν έπαιζαν πάντοτε πρωτεύοντα λόγο,όπως σήμερα,οι εμπράγματες διασφαλίσεις του δανείου ή μόνο αυτές ,αλλά ιδιαίτερη σημασία είχε το ιστορικό και η πορεία της επιχειρήσεως,οι διαχρονικές εργασίες,οι ιθύνοντες αυτής και βασικά η διάδοχος κατάσταση.Με την εξέταση των δεδομένων αυτών ήταν,αν όχι αδύνατο,πολύ δύσκολο να δημιουργηθούν επισφάλειες.Δεν αντέχω στον πειρασμό να τονίσω ενταύθα ότι από τα δισεκατομμύρια των δανειοδοτήσεων που χορήγησα ,δεν χάθηκε ούτε ένα,στην κυριολεξία ούτε ένα ευρώ,ίσως και γι'αυτό διώχθηκα απηνώς ως ''μη συνεργάσιμος'' ,ενώ διευθυντές που ευθύνονταν για την οριστική απώλεια εκατοντάδων εκατομμυρίων ,αλλά είχαν ευκαμψία στην χορήγησή τους,ανταμείβονταν με κατ'εκλογή προαγωγές και αναθέσεις πολλαπλών άλλων καθηκόντων με ιδιάιτερες,φυσικά,απολάβές.

Βεβαίως σε εποχές οικονομικής κρίσεως και μνημονιακής ισοπεδώσεως των πάντως,οι αξίες των ασφαλιστικών δικλείδων αν δεν έχουν,στην ουσία, εξαφανιστεί,έχουν υποβαθμιστεί σε τέτοια βαθμό που καθίστανται ανενεργείς. Ακίνητα που είχαν δοθεί προσημείωση για εμπράγματη διασφάλιση της τράπεζας και των οποίων η αξία τους προ της κρίσεως ανερχόταν στα ύψη και εξασφάλιζαν τα χορηγηθέντα δάνεια ,σήμερα έχει περιοριστεί στο 1/3 ή στην καλύτερη περίπτωση στο ήμισυ της αρχικής τους αξίας,με συνέπεια οι τράπεζες να μένουν ακάλυπτες σε περίπτωση αναγκαστικής τους εκποιήσεως,όπου την μερίδα του λέοντος στο εκπλειστηρίασμα φροντίζει να πάρει το ίδιο το κράτος,είτε άμεσα,είτε έμμεσα μέσω των εξαρτώμενων από αυτό Οργανισμών (φόροι ,ΙΚΑ,άλλοι ασφαλιστικοί οργανισμοί,χαράτσια κλπ).Αλλά ακόμη ποιος θα πάει να συμμετάσχει σε πλειστηριασμό ακίνητου και να υπερθεματίσει,όταν σε περιμένουν με την αιμοσταγή χαντζάρα οι φωστήρες του Υπουργείου Οικονομικών για να σε ανακρίνουν,σαν άλλη Ιερά Εξάταση,που τα βρήκες τα λεφτά και να σε φορολογήσουν για το πόθεν έσχες ,πέρα από τα χαράτσια και τα άλλα ευγενή συνεπακόλουθα ?

Αφήστε κύριοι κοντόφθαλμοι κονδυλοφόροι,ουδέποτε εργασθέντες και μη έχοντες αντίληψη τι συμβαίνει στην πιάτσα,να ρεύσει το χρήμα που είναι καταχωνιασμένο στα σεντούκια ή λιμνάζει στο εξωτερικό και να δημιουργηθούν έσοδα για το κράτος από την κατανάλωση ,θέσεις εργασίας,έστω και αν αυτά είναι αδήλωτα ή ‘επιλήψιμα’,αφήστε να δημιουργηθούν νέες εταιρείες που θα φέρουν θέσεις εργασίας και πολλαπλά έσοδα,τόσο φορολογίας,όσο και ασφαλιστικά στα ρημαγμένα ασφαλιστικά ταμεία των εργαζομένων ,που έμειναν χωρίς εργαζομένους και εισφορές .

Επανερχόμενος στα των ασφαλειών των τραπεζικών χορηγήσεων ,θα πρέπει ν’αναφέρουμε ότι το κράτος φρόντισε μέσω διαφόρων νομοθετημάτων για την ανακούφιση των ασθενέστερων δανειοληπτών,και πολύ καλά έκανε,κουρεύοντας μέσω των δικαστηρίων τις υποχρεώσεις τους προς τις τράπεζες ,κάνοντας όμως τον κουβαρδά με ξένα κόλλυβα,χωρίς να επιδεικνύει την ίδια ευαισθησία για το κούρεμα των χαρατσιών ,της ΔΕΗ ,του ΟΤΕ,και τόσων άλλων γενοκτόνων εισφορών που μας συσσώρευσε.Δεν είναι δυνατόν με αυτές τις συνθήκες να ελέγχονται οι τράπεζες για την αδυναμία εξυπηρετήσεως των δανείων που χορήγησαν ή για την απώλειά τους ,όταν αυτό το κράτος φέρει την αποκλειστική ευθύνη γι ‘αυτό αφού οδήγησε τους πολίτες στον οικονομικό μαρασμό και την αυτοκτονία και τις τράπεζες ουσιαστικά στην πτώχευση.

Για να γίνει απόλυτα κατανοητό το θέμα των εμπράγματων ασφαλειών,ας πάρουμε ως παράδειγμα μια ακμάζουσα το 2008 βιομηχανική ή άλλης κατηγορίας επιχείρηση ,με άνθιση,μεγάλους τζίρους ,εξαγωγική δραστηριότητα και σημαντικά κέρδη που εξυπηρετούσε κανονικά τις δανειακές ,τις φορολογικές και πάσης φύσεως υποχρεώσεις της.Πραγματικό κελεπούρι που όλες οι τράπεζες την εποφθαλμιούσαν και την ήθελαν για πελάτη .

Συγκεκριμένη τράπεζα της χορήγησε ας πούμε 10 εκ.ευρώ δάνειο για μηχανολογικό εξοπλισμό και κεφάλαιο κινήσεως.Το δάνειο εξυπηρετείτο κανονικά και η τράπεζα έγραφε σημαντικά κέρδη από τόκους,προμήθειες και άλλες δραστηριότητες της εταιρείας,εγχώριες και εξαγωγικές.Ξαφνικά επέρχεται η μεθοδευμένη καθ' ημάς οικονομική κρίση με τους ''διεφθαρμένους'' και ''τεμπέληδες'' Έλληνες όπως αρεσκόταν να διατυμπανίζει ο ανεκδιήγητος εκείνος καταστροφέας και η επιχείρηση αντιμετωπίζει ανυπέρβλητα εμπόδια : κλείνουν οι στρόφιγγες του τραπεζικού δανεισμού ,και όπως είναι τοις πάσι γνωστό,χωρίς την τραπεζική ρευστότητα,καμία οικονομική μονάδα δεν μπορεί να αντέξει επί μακρόν ,ενώ παράλληλα οι ξένοι οίκοι προμήθειας πρώτων υλών ,''κουμπώνονται'' και δεν δίνουν ούτε ακόμα και με τραπεζικές εγγυήσεις ,τις οποίες θεωρούν τώρα αναξιόπιστες,αλλά μόνο με προκαταβολή μετρητών.Που να βρεθούν όμως μετρητά αφού οι τράπεζες κτύπησαν στην ουσία κανόνι,οι πωλήσεις και οι εξαγωγές συρρικνώθηκαν και η καταναλωτική ικανότητα έπεσε σε ρυθμούς κατοχής? Και όχι μόνο αυτό ,έρχεται το αδηφάγο κράτος ,που αντί να συνδράμει ,αρχίζει να την σφυροκοπάει ανελέητα με καταιγίδα χαρατσιών ,αυξήσεις της τιμής του ρεύματος,πρόσθετους φόρους κλπ.Πως ν'αντέξει η έρημη η επιχείρηση ? Μοιραίως οδηγείται στον αφανισμό ,το κλείσιμο και τον εξανδραποδισμό των εργαζομένων και τους ιδιοκτήτες της στα πρόθυρα της ψυχικής κατάρρευσης βλέποντας τους κόπους και τις θυσίες μια ολόκληρης ζωής να γκρεμίζονται σαν πύργοι στην άμμο.

Συνέπεια αυτής της κατάρρευσης είναι το λουκέτο στην εταιρεία ,η εκπλειστηρίαση του υποθηκευμένου στην τράπεζα περιουσιακού της στοιχείου που όταν ανθούσε η επιχείρηση η αξία του,κατά τις ιδιαίτερα αυστηρές εκτιμήσεις της Τραπέζης ανερχόταν σε 20 εκ. ευρώ ,σήμερα,μετά την καθίζηση των αγοραπωλησιών και της εν γένει οικοδομικής δραστηριότητας ,που και γι'αυτό φρόντισαν οι άφρονες μάγοι του οικονομικού επιτελείου ,ανέρχεται στο 1/3 της αξία του,το πολύ ας πούμε 8 εκ. ευρώ.Εάν λάβουμε υπόψη ότι από αυτό το 40% περίπου θα διατεθεί για φόρους και λοιπά έξοδα μεταβιβάσεως και υπέρ προνομιακών απαιτήσεων του δημοσίου και εργατικά και εισφορές ,τι θα μείνει για την κάλυψη της τράπεζας ,που με τους τόκους και τα λοιπά

έξοδα οι απατήσεις της έχουν κατά πολύ υπερβεί το αρχικό κεφάλαιο? Ψιχία,για να έρθουν οι άτεγκτοι οικονομικοί εισαγγελείς ,χωρίς καμία η,ελάχιστη και συνήθως νεφελώδη γνώση της οικονομικής πραγματικότητας να ασκούν διώξεις,να προφυλακίζουν τραπεζικά στελέχη ,γενόμενοι εκ των υστέρων τιμητές των πάντων,αντί να εναγάγουν τους φωστήρες που μας έριξαν σε αυτή την κρίση και στα νύχια του ΔΝΤ και των λοιπών γυπαετών,ενώ εθελοτυφλούν στις περιπτώσεις της παραγράφου 2 (δύο) της παρούσας.Και μη μου πει κάποιος αυτά ήταν επιβεβλημένα και ήδη με θυσίες βγαίνουμε από το μνημόνιο αφού έχουμε πρωτογενή πλεονάσματα.Όχι κύριοι,τα πλεονάσματα είναι επιθυμητά και απαραίτητα αλλά για να αποτελούν μέσο συγκρίσεως και οικονομικής ανατάσεως,θα πρέπει να προέρχονται από πραγματική ανάπτυξη και όχι από εξαθλίωση του λαού με το κούρεμα των μισθών και συντάξεων ,την υπερφορολόγηση και το κλείσιμο κάθε οικονομικής μονάδας.

2- Βεβαίως,διαφορετική είναι η περίπτωση των αποκαλούμενων και όχι άδικα θαλασσοδανείων.Είναι υπαρκτή περίπτωση και αποτελεί τον κανόνα και όχι την εξαίρεση των τραπεζικών χορηγήσεων ιδιαίτερης σημασίας και σκοπιμότητας.Είναι τα δάνεια που χορηγούνται ,συνήθως,με πολιτικές παρεμβάσεις και ιδία της εκάστοτε κρατούσας καταστάσεως με μεθοδευμένες διαδικασίες σε παράγοντες που εκ της θέσεως και παρεμβατικότητας στα κοινά,συνήθως μέσω των εντύπων ή ηλεκτρονικών μέσων ενημερώσεως που έχουν στην κατοχή τους,επηρεάζουν κατά το δοκούν τον λαό,προκειμένου να εξασφαλίζουν τον λιβανωτό και να καθοδηγούν τις μάζες σαν αγέλη εκεί που θέλουν.

Δάνεια,δανεικά και ανείσπρακτα κατά τον λαό,προς τα αφεντικά τηλεοπτικών σταθμών που κατά τις καταγγελίες ,οι οποίες δεν διαψεύστηκαν ποτέ,ξεπερνούν το 1,3 δις ευρώ,προς κόμματα 250 εκ.ευρώ,προς διάφορες αμφιλεγόμενες ΜΚΟ 500 εκ. ευρώ και άλλους ημετέρους που ξεπερνούν ,προς το παρόν τα δύο δις ευρώ,αυτά είναι κομπίνες και λοβιτούρες που πρέπει να αγγίξετε κ.κ. εισαγγελείς κατά προτεραιότητα .Είναι αυτά τα δάνεια που στραγγαλίζουν την ρευστότητα των τραπεζών και στερούν χιλιάδες μικροεπαγγελματίες και βιοτέχνες από την πιστωτική βοήθεια ,το οξυγόνο της επιβιώσεώς τους και συντελούν στο

κλείσιμο τους και στο πέταγμα στο δρόμο πολλαπλασίων θυμάτων.Κύριοι,δεν είναι δύσκολο να καταλάβετε που οδηγήσατε και που οδηγείτε την χώρα,που βρίσκεται στην χάσκουσα άβυσσο.Μπορείτε όμως ,έστω την τελευταία στιγμή,να την σώσετε,εκτός αν συνειδητά κινείστε προς αυτή την κατεύθυνση προκειμένου άλλοι να καρπωθούν τον πλούτο της χώρας.

Η ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ ΩΣ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

Ανδρέας Αρναούτογλου

Κοσμήτορας ΣΕΔ

Είμαι βέβαιος ότι ο τίτλος του άρθρου θα ξενίσει τους περισσότερους,όπως επίσης είμαι σίγουρος ότι ακριβώς αυτός ο κάπως παράξενος τίτλος θα παρακινήσει τους περισσότερους να το διαβάσουν….και πολύ καλά θα κάνουν,κατά την γνώμη μου,γιατί στο άρθρο αυτό θα αναλύσουμε και θα εξηγήσουμε μερικά κεφαλαιώδη και πολύ βασικά στοιχεία τα οποία οφείλει να γνωρίζει όποιος αποφασίσει να ασχοληθεί με τις αγορές.

Μιλάμε φυσικά για επενδύσεις η και για trading.Δεν διαφέρουν και πολύ,κατά την γνώμη μου,ο χρονικός ορίζοντας διαφέρει καθως και ο σκοπός για τον οποίο αποφασίζει κάποιος να ασχοληθεί με τις αγορές.Σε κάθε περίπτωση,για να επιτευχθεί ο σκοπός αυτός,που φυσικά είναι το κέρδος,ο επενδυτής/trader οφείλει να κατανοήσει τους κανόνες με τους οποίους λειτουργούν όλες οι αγορές και στην συνέχεια να καταστρώσει ένα σχέδιο δράσης,το οποίο θα βασίζεται στην κατανόηση των αρχών αυτων.

Στις αγορές συμμετέχουν καθημερινά εκατομμύρια άνθρωποι,κάθε κατηγορίας.Μορφωμένοι – αμόρφωτοι,επαγγελματίες – ερασιτέχνες,πλούσιοι – φτωχοί,ενημερωμένοι – μη ενημερωμένοι,ο κατάλογος είναι μακρύς.Ολοι αυτοί λαμβάνουν συνεχώς επενδυτικές αποφάσεις,τις οποίες και εκτελούν,επηρεάζοντας σε κάποιο βαθμό την πορεία των τιμών,βραχυπρόθεσμα η μακροπρόθεσμα.Οι λόγοι που καθορίζουν τις αποφάσεις αυτές είναι ποικίλοι,από την παρόρμηση της στιγμής,η την ανακοίνωση κάποιου οικονομικού νέου,μέχρι το τεχνικό σήμα αγοράς η πώλησης που δίνει ένα αυτοματοποιημένο πρόγραμμα συναλλαγών.

Οπως γίνεται εύκολα αντιληπτό,είναι αδύνατο στον οποιονδήποτε να επηρεάσει η να προβλέψει την πορεία των τιμών,έστω και βραχυπρόθεσμα.Το ερώτημα που τίθεται επομένως είναι :

Με ποιόν τρόπο είναι δυνατόν ο ιδιώτης επενδυτής/trader όχι απλά να επιβιώσει,αλλά να επιτυχει συνεχή και σταθερή κερδοφορία,μέσα σε ένα τέτοιο περιβάλλον;

Οι βασικές προυποθέσεις είναι δύο :

1. Η κατάστρωση ενός πλήρους,λεπτομερούς και εφαρμόσιμου σχεδίου δράσης (trading plan),το οποίο να τηρείται με συνέπεια και πειθαρχία.
2. Η σωστή ψυχολογική προσέγγιση εκ μέρους του επενδυτή/trader.

Η σωστή ψυχολογική προσέγγιση προυποθέτει την αποδοχή ότι κάθε επενδυτική κίνηση είναι ουσιαστικά μία άσκηση,ένα παιχνίδι πιθανοτήτων.Προυποθέτει <u>**αποδοχή της αβεβαιότητος**</u> σε ότι αφορά το αποτέλεσμα της κάθε κίνησης (trade).Ο επενδυτής/trader πρέπει να κατανοήσει,να αποδεχθεί και να συνειδητοποιήσει,ότι κάθε κίνηση έχει αβέβαιο αποτέλεσμα,διότι το αποτέλεσμά της (κέρδος η ζημιά) εξαρτάται,κάθε φορά,από την συνισταμένη των αποφάσεων που λαμβάνουν εκατομμύρια άλλοι traders σε όλο τον κόσμο.Επομένως,το αποτέλεσμα της κάθε κίνησης είναι «τυχαίο»,με την έννοια ότι ακόμα και ένα σύστημα που παρουσιάζει στατιστικό πλεονέκτημα,θα έχει κάθε φορά μια «τυχαία» κατανομή κερδισμένων και ζημιογόνων κινήσεων.Ομως,εφ’ όσον το σύστημα έχει «θετική προσδοκία»,θα παρουσιάζει συνεχή,σταθερά κέρδη,σε μόνιμη βάση,μετά από ένα εύλογο πλήθος κινήσεων.

Ας εξετάσουμε τώρα τι ακριβώς σημαίνει «πλεονέκτημα» (edge),και πως μπορεί μέσω αυτού ο επενδυτής/trader να έχει κέρδη σε μόνιμη βάση.

- Το «πλεονέκτημα» είναι ένα γεγονός το οποίο έχει μεγαλύτερη πιθανότητα να συμβεί σε σχέση με ένα άλλο.Για παράδειγμα,όταν ικανοποιείται ένα σύνολο τεχνικών κριτηρίων (που στην τεχνική ορολογία ονομάζουμε "setup"),η **πιθανότητα** να κινηθεί η τιμή ανοδικά,είναι μεγαλύτερη από το να κινηθεί καθοδικά.

Κατά συνέπεια,ένα τεχνικό σύστημα ορίζει το πλεονέκτημα αυτό και η δουλειά του επενδυτή/trader δεν είναι άλλη από το να εφαρμόζει με συνέπεια,σταθερότητα,εμπιστοσύνη και πειθαρχία το τεχνικό αυτό σύστημα,ώστε το πλεονέκτημά του να υλοποιηθεί.

Ενα πλήρες σχέδιο δράσης (trading plan) αποτελείται από 3 ξεχωριστά,αλλά αλληλένδετα μεταξύ τους τμήματα :

Α. Το τεχνικό σύστημα το οποίο καθορίζει το πλεονέκτημα.

Β. Την διαχείριση των κινήσεων (trade management),ώστε το τεχνικό σύστημα να υλοποιήσει τους στόχους του.

Γ. Την διαχείριση του ρίσκου (money management),ώστε να ελαχιστοποιούνται οι ζημιές και να μεγιστοποιούνται τα κέρδη.

Το οικονομικό ρίσκο κάθε κίνησης είναι η μόνη παράμετρος που μπορεί να ελέγξει ο επενδυτής/trader.Μπορεί δηλαδή να καθορίσει πριν από την εκτέλεση της κίνησης ποιά θα είναι η μέγιστη οικονομική ζημιά που μπορεί να υποστεί,στην περίπτωση που η κίνηση αποδειχθεί ζημιογόνα.Είναι προφανές ότι διατηρώντας την πιθανή οικονομική ζημιά κάθε κίνησης σε χαμηλά επίπεδα,ο επενδυτής/trader αποκτά την δυνατότητα να συνεχίσει να εφαρμόζει το σύστημά του,μεχρι εκείνο να μπορέσει να υλοποιήσει το προσδοκώμενο κερδοφόρο αποτέλεσμα.

Η σπουδαιότητα της διαχείρισης του ρίσκου είναι προφανής,αν αναλογισθούμε ότι οι περισσότερες οικονομικές αποτυχίες,ακόμα και ταλαντούχων και επιτυχημένων traders,οφείλονται σε ανάληψη υπερβολικού ρίσκου.

- Ας εξετάσουμε τώρα πιο αναλυτικά τον τρόπο με τον οποίο ένας trader μπορεί να δημιουργήσει το «πλεονέκτημά» του και στην συνέχεια να το χρησιμοποιήσει για να «οικοδομήσει» πάνω σ' αυτό το σχέδιο δράσης του.

Ας υποθέσουμε λοιπόν ότι ο trader έχει παρατηρήσει ότι,σε οποιοδήποτε time frame,η τιμή κινείται μεταξύ διαφόρων επιπέδων στήριξης και αντίστασης και προσπαθεί τώρα να εκμεταλλευτεί την παρατήρησή του αυτή ώστε να κάνει κερδοφόρες κινήσεις (trades).

Η προσπάθεια του trader πρέπει να επικεντρωθεί στο να θέσει <u>αντικειμενικά κριτήρια</u>,που όταν πληρούνται,η κίνησή του να έχει σημαντικές <u>πιθανότητες</u> επιτυχίας.Αντικειμενικό είναι ένα κριτήριο,η μία συνθήκη,που δεν εξαρτάται από την υποκειμενική εκτίμηση του trader,αλλά αντίθετα υπόκειται σε κανόνες που κάνουν την συνθήκη αυτή εύκολα αναγνωρίσιμη και το κυριότερο,επαναλήψιμη.

Στο παράδειγμά μας,ο trader πρέπει να ορίσει,με σαφείς κανόνες,τις περιοχές στήριξης και αντίστασης,ώστε στην συνέχεια να μπορεί με μια απλή επισκόπηση ενός διαγράμματος να τις αναγνωρίσει.Αυτο είναι το πρώτο βήμα.Στην συνέχεια,μέσω της προσεκτικής και μεθοδικής μελέτης των διαγραμμάτων,θα επιχειρήσει να διαπιστώσει σε ποιες από τις περιοχές αυτές στήριξης και αντίστασης η τιμή αντιστρέφει την πορεία της και κάτω από ποιες συνθήκες.Αφού ολοκληρώσει και το στάδιο αυτό της έρευνάς του,θα πρέπει να επικεντρωθεί στο να εντοπίσει τα σημάδια εκείνα που επιβεβαιώνουν την αντιστροφή της πορείας της τιμής.Για να το επιτύχει αυτή,θα πρέπει πιθανότατα να εξετάσει παράλληλα ένα μικρότερο time frame,στο οποίο τα σημάδια αυτά είναι εμφανέστερα.

Αφού λοιπόν ολοκληρωθεί η μελέτη των διαγραμμάτων και οριστικοποιηθεί το τεχνικό σύστημα,έρχεται η ώρα των δοκιμών.Αυτό είναι το τελευταίο,αλλά και το σημαντικότερο στάδιο στην κατάστρωση ενός σχεδίου δράσης.Οι δοκιμές πρέπει να είναι εκτεταμένες,σε πολλά επενδυτικά προιόντα και σε διαφορετικές χρονικές περιόδους.Τούτο διότι,θα πρέπει να διαπιστωθεί ο τρόπος λειτουργίας του συστήματος στις διαφορετικές φάσεις της αγοράς.Με τις δοκιμές αυτές ο trader θα διαπιστώσει ότι π.χ. τα επίπεδα στήριξης λειτουργούν πολύ καλύτερα όταν η αγορά βρίσκεται σε ανοδική φάση,απ ‘ότι όταν η αγορά βρίσκεται είτε σε φάση συσσώρευσης,είτε σε καθοδική φάση.Επομένως,θα διαπιστώσει ότι οι ανοδικές κινήσεις (long trades) έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες επιτυχίας όταν η τάση της αγοράς είναι ανοδική,και πολύ μικρότερες στις άλλες περιόδους.

Μέσω των εκτεταμένων αυτών δοκιμών,ο υποψήφιος επενδυτής/trader θα μπορέσει επίσης να διαπιστώσει ποια είναι τα καλύτερα σημεία για να βάζει τα stop-loss,και ποιος είναι ο βέλτιστος τρόπος για να διαχειριστεί τις κινήσεις του,από την αρχή μέχρι το τέλος.

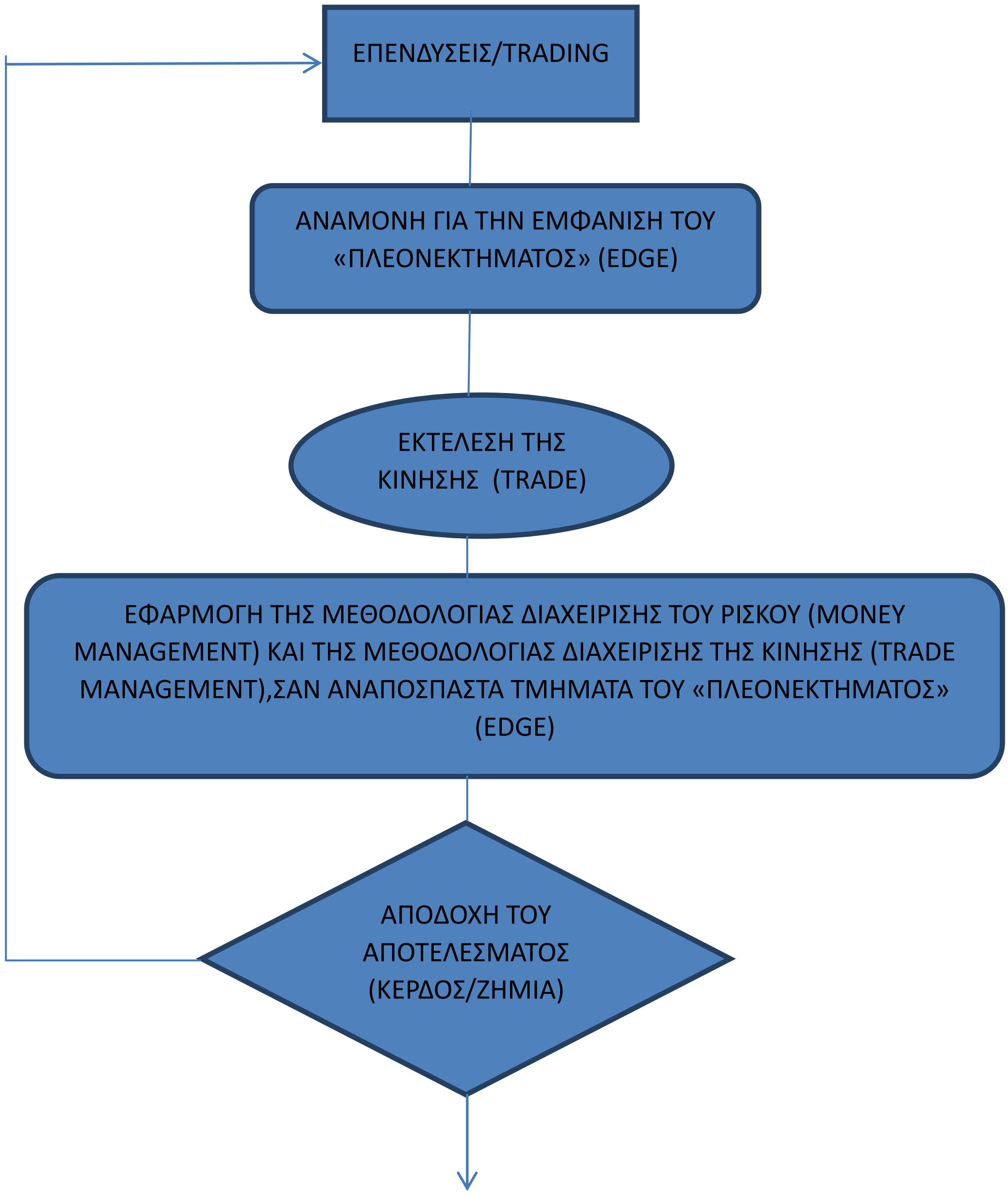
- Το μεγαλύτερο κέρδος όμως που θα έχει ο trader από τις δοκιμές αυτές,είναι η εξοικείωση που θα αποκτήσει με το

σύστημά του και η σχέση εμπιστοσύνης που θα δημιουργήσει μαζί του.Οι δοκιμές αυτές θα του δείξουν ξεκάθαρα τις δυνατότητες του συστήματός του.Παράλληλα,θα εξοικειωθεί και θα κατανοήσει την <u>αβεβαιότητα</u> του αποτελέσματος κάθε κίνησης και θα διαπιστώσει στην πράξη ότι το αποτέλεσμα κάθε κίνησης είναι **<u>παντελώς ασυσχέτιστο</u>** με το αποτέλεσμα της προηγούμενης η της επόμενης κίνησής του.Η διαπίστωση αυτή θα του επιτρέψει να συνεχίσει να εκτελεί όλες τις κινήσεις που εμφανίζει το σύστημά του,με εμπιστοσύνη,συνέπεια και πειθαρχία,περιμένοντας την υλοποίηση του «πλεονεκτήματός» του.

- Η παραδοχή της αρχής της αβεβαιότητος σημαίνει ότι η μοναδική δουλειά του κάθε επενδυτή/trader είναι να εκτελεί με ηρεμία,συνέπεια,σταθερότητα και πειθαρχία τις εντολές του συστήματος του,έχοντας την πεποιθηση ότι το τελικό αποτέλεσμα θα είναι κερδοφόρο.

Θα παρατηρήσατε ελπίζω,ότι σε όλη την έκταση του άρθρου αυτού δεν αναφέρθηκα πουθενά σε συγκεκριμένα τεχνικά συστήματα.Κανένα σύστημα δεν είναι εκ προοιμίου καλό η κακό,ο τρόπος που θα το χρησιμοποιήσει ο καθένας εμπεριέχει και το τελικό αποτέλεσμα που θα έχει.

Κλείνοντας το άρθρο αυτό,θέλω να ευχηθώ στον καθέναν και στην καθεμία από εσάς καλή επιτυχία στις προσπάθειές σας και να παραθέσω ένα απλό διάγραμμα το οποίο δείχνει παραστατικά τον σωστό τρόπο εργασίας κάθε υποψήφιου επενδυτή η trader.

ΣΥΝΕΧΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΑΥΤΗΣ ΜΕ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΚΑΙ ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ,ΩΣΤΕ ΝΑ ΥΛΟΠΟΙΗΘΕΙ ΤΟ «ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ» ΚΑΙ ΝΑ ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΙ ΕΝΑ ΚΕΡΔΟΦΟΡΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΕΝΑ ΕΥΛΟΓΟ ΠΛΗΘΟΣ ΚΙΝΗΣΕΩΝ.

Το Μοχλευμένο Χρηματιστήριο Αθηνών(ΜΟΧΑ), σε φάση ώριμου Χαμαιλέοντα

Νίκος Χ. Οικονομόπουλος

Επιχειρηματίας,συγγραφέας,αντιπρόεδρος του ΣΕΔ

http://favlos.forumgreek.com

Τον τελευταίο καιρό,μετά τον Ιούνιο του 2012, γνωρίσαμε μια νέα αγορά προσαρμοσμένη στα δεδομένα της ελεγχόμενης πτώχευσης,της εσωτερικής υποτίμησης και του μνημονίου που είχε διαφορετικά χαρακτηριστικά από αυτά που ξέραμε,με κυριότερο,τον περιορισμό του ενδιαφέροντος των funds που κυριάρχησαν και κυριαρχούν αυτή την περίοδο στο ΧΑ,σε ελάχιστες μετοχές της μεγάλης κεφαλαιοποίησης και μικρό έως ασήμαντο ενδιαφέρον στις υπόλοιπες μετοχές που διαπραγματεύονται στο ταμπλό.

Δηλαδή ζήσαμε και ζούμε μια αγορά δέκα έως δεκαπέντε μετοχών που περιόρισε τις υπόλοιπες,όχι απλώς σε ρόλο κομπάρσου αλλά ακόμα χειρότερα,σε μετοχές ‘υπό εξαφάνιση’,αφού το ανύπαρκτο συναλλακτικό ενδιαφέρον από τους ξένους και με δεδομένο ότι οι Έλληνες επενδυτές δεν είχαν την δυνατότητα λόγω της κρίσης να επηρεάσουν τις τιμές σε αυτές που δεν μετείχαν οι ξένοι με τις λιγοστές αγορές τους,οδήγησε τις περισσότερες μετοχές σε απαξιωτικές τιμές που μπορεί φαινομενικά να μην επηρεάζουν την πραγματική επιχειρηματική πορεία των εταιρειων αλλά

ουσιαστικά την καθορίζουν,αφού μια σειρά προϊόντων ή ενεργειών που μπορούν μέσω του Χρηματιστηρίου να πετύχουν οι εισηγμένες δεν γίνεται,αφού η τιμή των μετοχών και η απαξίωσή τους διώχνει τους δυνητικούς επενδυτές και απομακρύνει κάθε είδους σκέψεις για αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου αφήνοντας ,σε ελάχιστες από αυτές,την δυνατότητα έκδοσης εταιρικών ομολόγων ως μόνη διέξοδο άντλησης φτηνού χρήματος από τις αγορές.

Παράλληλα η αγορά μας,που την έχω χαρακτηρίσει ως ΜΟ.Χ.Α. (Μοχλευμένο Χρηματιστήριο Αθηνών),έδειξε πάλι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της που είναι η προσαρμογή της σε κάθε λογής μόχλευση που επιτάσσουν οι καιροί.

Αυτή βέβαια η χαμαιλεοντική της συμπεριφορά,αν γίνει έγκαιρα αντιληπτή από τους επενδυτές,μπορεί να φτιάξει περιουσίες αλλά κυρίως,λόγω της διαφορετικής κάθε φορά μόχλευσης από διαφορετικούς ενδιαφερόμενους, οδηγεί συνήθως τους επενδυτές σε απώλεια του κεφαλαίου τους.

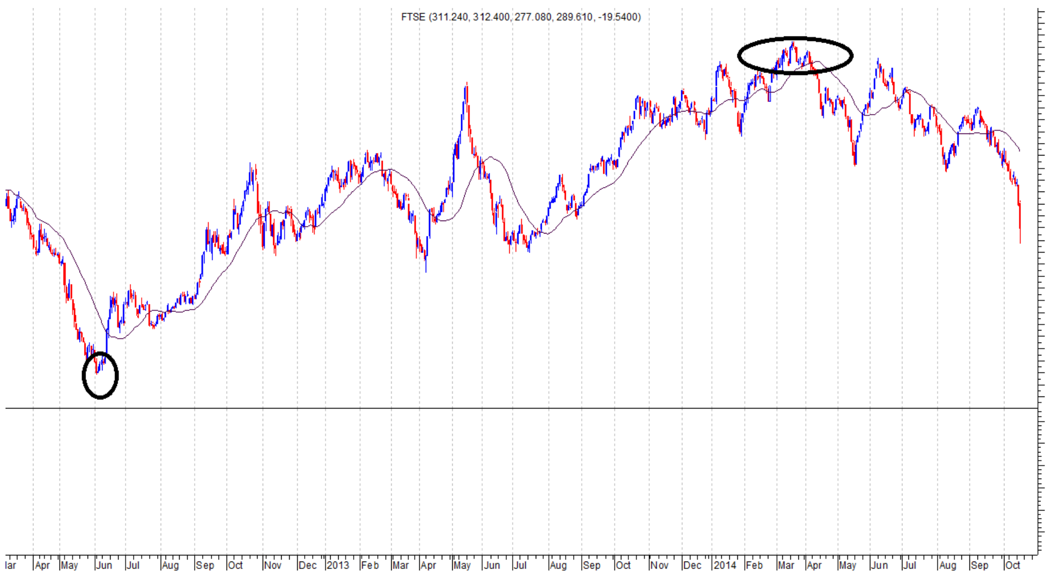
Η αγορά μας έχει πολύ ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που την κατατάσσουν στην δυσκολότερη ίσως αγορά παγκοσμίως για τους απλούς ιδιώτες επενδυτές και την ευκολότερη για όσους ελέγχουν και επιβάλλουν την κατά περίπτωση αναγκαία μόχλευση.

Τα παραδείγματα μοχλεύσεως είναι πολλά με χαρακτηριστικότερα αυτά του 1999 και του πρόσφατου που ζούμε τώρα.

Στην περίπτωση του 1999 η μόχλευση οδήγησε στην μεγαλύτερη αναδιανομή πλούτου που έχει γίνει στην Ελλάδα ,οδηγώντας εκατομμύρια άπειρους επενδυτές σε καθολικές απώλειες μέσω μιας εύκολης ,με τα μάτια του σήμερα βέβαια,μεθόδου φουσκώματος τιμών και παράλληλης διασποράς φημών που συνοπτικά θα μπορούσαμε να την ονομάσουμε φούσκα και τέλος,μετά τις αθρόες πωλήσεις και τις διανομές μετοχών από τους μεγαλομετόχους και τις ΑΜΚ,ήρθε μια κάθετη πτωτική κίνηση των τιμών και η τελική ultra διανομή με το λεγόμενο σπάσιμο της φούσκας.

Σήμερα έχουμε μια διαφορετική μόχλευση,τα funds που συνήθως αναλαμβάνουν το ρίσκο χώρας και έρχονται να ποντάρουν στην ανάκαμψη της χώρας που έχει εμπλακεί σε μνημόνια και είναι υπό εποπτεία,στοιχηματίζοντας στην έξοδο και στην ανάκαμψη,έδωσαν την πρώτη παρατεταμένη άνοδο από τα χαμηλά του 2012 ακολουθώντας όμως και ποντάροντας αυστηρά σε 10-15 μετοχές του εικοσιπεντάρη,διότι απλά αυτές οι μετοχές έχουν αυτά που χρειάζεται ένα fund,κυρίως εμπορευσιμότητα,ώστε να επενδύσει βραχυπρόθεσμα αλλά και μακροπρόθεσμα σε άλλες συνθήκες.

Συνήθως τα funds που ΄επενδύουν' σε distress καταστάσεις έχουν βραχύ ορίζοντα και φεύγουν μόλις δουν ότι κάτι δεν πάει καλά ή απλώς παραδίδουν την σκυτάλη στα επόμενα,πολλές φορές ομόσταυλα,funds που έχουν διαφορετική προσέγγιση της αγοράς (long).

Παράλληλα στο ΧΑ,με αφορμή τις οριακές καταστάσεις που υπάρχουν,κυρίως στην μεριά του ταμπλό που δεν κινείται αφού τα funds συμμετέχουν σε λίγες επιλεγμένες μετοχές και οι Έλληνες ιδιώτες επενδυτές δεν έχουν ρευστότητα αφού την διοχετεύουν στις καθημερινές τους ανάγκες,γίνονται πολλές διεργασίες κυρίως Δημοσίων Προτάσεων που είναι ευνοϊκές για τους μεγαλομετόχους λόγω των χαμηλών τιμών αλλά και του νόμου που υπάρχει και είναι εις βάρος των μετόχων μειοψηφίας.

Χαρακτηριστικές περιπτώσεις που ζήσαμε σε αυτή την περίοδο,η έξοδος από το ταμπλό της εταιρείας 'ΜΑΙΛΛΗΣ',μια έξοδος που ευνόησε καθολικά τον στρατηγικό επενδυτή και προτείνοντα αλλά πιστεύω και τον μέχρι πρότινος μεγαλομέτοχο, προσφέροντας το ελάχιστο απαραίτητο για την έξοδο και διαγραφή από το ταμπλό στους μετόχους μειοψηφίας που βέβαια υποστηρίχτηκαν από τον ΣΕΔ αλλά έλειψε η κρίσιμη πληροφορία που θα οδηγούσε στην αλλαγή του προσφερόμενου τιμήματος,έδειξε όμως μια οργανωμένη αντίδραση των μετόχων μειοψηφίας που προσπάθησαν να διεκδικήσουν αυτό που πραγματικά τους αναλογούσε.

Σε μια άλλη ανάλογη περίπτωση όμως που περιείχε έξοδο από το ταμπλό μέσω απορρόφησης από εταιρεία του εξωτερικού,η περίπτωση της ΑΙΟΛΙΚΗΣ,υπήρξε μετά από συντονισμένη κίνηση από συγκεκριμένο portal (euro2day) και δημοσιογράφο κ.Κοτζαμάνης, μαζί με την ουσιαστική παρέμβαση του ΣΕΔ αλλά και επενδυτών της ΑΙΟΛΚ να μην περάσει ο σχεδιασμός των μεγαλομετόχων κα να ακυρωθεί μια εξόφθαλμη περίπτωση αδικίας εις βάρος των μετόχων μειοψηφίας.

Λαμβάνουμε,οι μετέχοντες στο Δ.Σ. του ΣΕΔ,αρκετά emails με παράπονα για τις μετοχές στο ταμπλό και για περιπτώσεις που οι μεγαλομέτοχοι περιφρονούν τους μετόχους μειοψηφίας,όπως χαρακτηριστικά στην περίπτωση της εισηγμένης ΤΡΟΠΑΙΑ που μέσω ενός εργαλείου,του reverse split,προσπάθησαν να τους εξαφανίσουν αλλά δεν τα κατάφεραν με την παρέμβασή μας αλλά και με την συνδρομή λιγοστών δημοσιογράφων που αντιλαμβάνονται ανάλογα θέματα,δημιουργώντας μάλιστα με την παρέμβαση μας και ένα πρώτο βήμα στην συζήτηση για μελλοντική διαμόρφωση του νόμου που καθορίζει με ποιο τρόπο και κάθε πότε θα χρησιμοποιούνται τα ανάλογα εργαλεία,ώστε να είναι βοηθητικά και όχι μέσα εξαφανίσεως των μετόχων μειοψηφίας.

Παράλληλα όμως λαμβάνουμε και emails με τοποθετήσεις για την γενικότερη εικόνα της αγοράς αλλά και της χώρας που βρίσκεται ακόμα δέσμια των μνημονίων,ένα από αυτά πήραμε από τον φίλο και συνεργάτη Δημήτρη Κραμποβίτη που το διάλεξα γιατί είναι ακραίο αλλά δείχνει πως σκέφτονται οι πολίτες που ασχολούνται με το ΧΑ και έχουν μια καθαρότερη εικόνα για τις αγορές και εκφράζουν τρόπους εξόδου από την κρίση.

Παραθέτω απόσπασμα από το email :

ΚΑΠΟΙΟΣ ΝΑ ΒΓΑΛΕΙ ΤΟΝ ΑΣΘΕΝΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΙΖΑ

Οι μεγάλες αυτοκρατορίες και τα σύγχρονα δομημένα εθνικά κράτη έχουν δημιουργηθεί και μεγαλουργήσει όταν άφησαν τον ασθενή τους να εκπνεύσει.
Στην Ελλάδα από το 1821 και μετά προσπαθούμε να φτιάξουμε ένα σωστά σύγχρονο κράτος αλλά δεν το έχουμε καταφέρει γιατί δεν έχει πεθάνει ο ασθενής όλα αυτά τα χρόνια και παρότι είναι σοβαρά τραυματισμένος,έχει επιδέξιους γιατρούς (πολιτικούς) οι οποίοι για το δικό τους συμφέρον τον κρατάνε στην ζωή.
Τον ασθενή αυτόν συνήθως ένας πόλεμος μια χρεωκοπία ένα ατύχημα ήταν υπεραρκετά για να τον σκοτώσουν αλλά εδώ είναι Ελλάδα και είμαστε μαθημένοι από τα βάθη τον αιώνων σε αυτά.
Οι ξένοι χωρίς σχέδιο,έχουν προσπαθήσει να του κόψουν τα καλώδια που τον κρατάνε στην ζωή ή άλλες φορές να του ενισχύσουν την γραμμή ζωής ενώ έξαφνα εμφανίζονται η Αμφίπολη, το Ναυάγιο τον Αντικυθήρων κ.α .και τους στοιχειώνουν,μεγαλώνοντας την αμηχανία τους.
Όλοι μιλανε για λύσεις,για πρέπει,για σχέδια, για δράσεις,χρειάζεται όμως κάποιος να πάρει την πρωτοβουλία να τα κάνει αλλά η κατάσταση παραμένει η ίδια και δεν το κάνει κάνεις.
Κατά την γνώμη μου χρειάζεται απλώς να βγάλουμε τον ασθενή από την πρίζα αφού πλέον εκλιπαρεί και ο ίδιος να το κάνουμε αυτό....

Χρηματιστήριο: Επένδυση ή τζόγος ;
Από εμάς εξαρτάται

Δημήτρης Κουτσουμπός
Αναπληρωματικό μέλος Δ.Σ. ΣΕΔ
www.investorblog.gr

Η ελληνική κοινή γνώμη είναι ιδιαίτερα τραυματισμένη από τα γεγονότα του αμαρτωλού '99 στη Σοφοκλέους. Τι μπορεί να πει κανείς στους χιλιάδες μεροκαματιάρηδες βιοπαλαιστές που έχασαν τις οικονομίες μιας ζωής; Ακόμα και ευκατάστατοι, επιφανείς ή επαγγελματικά καταξιωμένοι πολίτες, δεν απέφυγαν την ανώμαλη προσγείωση, παρασυρόμενοι από την «τρέλα» των φυλλάδων, των πολιτικών παραινέσεων και των δικών τους υπέρμετρων προσωπικών φιλοδοξιών. Σχεδόν κάθε οικογένεια στην Ελλάδα έχει να εξιστορήσει ή να αποκρύψει τη δική της πολύ, ή λιγότερο πικρή ιστορία από εκείνη την εποχή. Έτσι, το χρηματιστήριο, ένας πολύ σημαντικός θεσμός για την οικονομική ευημερία, στη συνείδηση των περισσοτέρων δεν απέχει ιδιαίτερα από έννοιες όπως αυτές της χαρτοπαιξίας, του τζόγου ή των καζίνο. Η επικρατούσα αυτή πεποίθηση είναι κατανοητή μεν, αδικεί και δυσφημεί δε, τόσο τον ίδιο το θεσμό, όσο και τον οικονομικό φιλελευθερισμό.

Θεωρώ ουσιώδες το να μπορείς να καταλάβεις τι είναι αυτό που κρίνεις. Αν ήθελε να περιγράψει κανείς με όσο γίνεται πιο απλά λόγια την αγορά μετοχών του χρηματιστηρίου, θα έλεγε πως είναι ένα μεγάλο, ανοιχτό σε όλους «παζάρι», όπου μπορείς να πουλάς και να αγοράζεις μερίδια επιχειρήσεων (μετοχές). Το γιατί το κάνει ο καθένας, είναι ένα ενδιαφέρον και σύνθετο θέμα που θα θίξουμε στη συνέχεια. Σε κάθε περίπτωση, αυτό που συμβαίνει στην πράξη, όταν έχεις την ιδιότητα του αγοραστή ή του πωλητή, είναι,

με τις επιλογές σου, πέρα από το να καθίστασαι οικονομικά υπεύθυνος για αυτές, να «ψηφίζεις» για τον καθορισμό των τιμών.

Βέβαια, στις αγορές «ψηφίζεις» με το μέγεθος του πορτοφολιού σου, αλλά αντίστοιχο είναι και το μέγεθος των συνεπειών, θετικών ή αρνητικών για σένα.

Θα μπορούσαμε να γράψουμε ατελείωτες σελίδες για τη μετοχική ιδέα ή τα οφέλη των οργανωμένων αγορών και τη συνεισφορά τους στην οικονομία. Οι μετοχές θεωρούνται σε βάθος χρόνου από τις πιο αποδοτικές επενδυτικές επιλογές. Όμως, η πλειοψηφία των ενασχολουμένων, είτε τις χρησιμοποιεί ως αντικείμενο κερδοσκοπικών παιγνίων, είτε λαμβάνει αποφάσεις αγνοώντας την πραγματική τους αξία. Όταν πιστεύεις πως το χρηματιστήριο είναι καζίνο, αυτό συνεπάγεται και την ανάλογη επενδυτική σου συμπεριφορά, με τα συνεπακόλουθα καταστροφικά αποτελέσματα για σένα. Έτσι, λειτουργεί ως αυτοεκπληρούμενη προφητεία, μετατρέποντάς σε σε θύτη-θύμα.

Αυτό που συνέβη το 99’, ήταν το υπερβολικό «φούσκωμα» των αποτιμήσων. Η πραγματική αξία των επιχειρήσεων, άρα και των μετοχών, σχετίζεται με τα κέρδη που πρόκειται να μοιράσουν στους μετόχους τους (μελλοντικά μερίσματα), κάτι που ισχύει ακόμα και όταν αυτές δεν είναι εισηγμένες σε κάποιο χρηματιστήριο. Τότε, οι «μεθυσμένοι» αγοραστές είχαν άλλη άποψη. Ή μάλλον δεν είχαν καθόλου άποψη. Ζητούσαν μετοχές ακόμα και προβληματικών ή ζημιογόνων επιχειρήσεων όσο όσο. Τους τις προσέφεραν από «καρχαρίες», τσαρλατάτανοι και απατεώνες, έως απλοί ορθολογικοί επενδυτές που με ευχαρίστηση επέλεγαν να είναι με το μέρος των πωλητών. Οι αγοραστές ακριβών “άχυρων” ζημιώθηκαν, όταν μοιραία αυτά άξιζαν πάλι όσο τα άχυρα.

Με την ανωριμότητα ή την άγνοια τους, οι πράξεις τους όχι μόνο ελάφρυναν τις δικές τους τσέπες, αλλά συνετέλεσαν στο έκτρωμα που «κατάπιε» και άλλους συμπολίτες τους, βυθίζοντας μαζί τους και τη μετοχική ιδέα. Φυσικά, σε ηθικό επίπεδο δεν μπορούμε να τους βάζουμε στο ίδιο «καζάνι» με τους επιτήδειους ενορχηστρωτές ή αυτούς που από θέση ευθύνης δεν έπραξαν τα δέοντα για να αποτρέψουν τα γεγονότα. Όμως, θα ήταν μέγα σφάλμα να μην αναγνωρίσουμε το δικό τους μερίδιο ευθύνης απέναντι στους εαυτούς τους και την κοινωνία.

Η ιστορία του χρηματιστηρίου θυμίζει σε πολλά αυτή της δημοκρατίας.
Δεν το υποστηρίζω για να εξισώσω αυτό το υπέρτατο αγαθό με τίποτε άλλο, αλλά θέλω να τονίσω πόσο καθοριστική είναι η συμπεριφορά των ατόμων για την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία των μηχανισμών που στηρίζονται στη συμμετοχή και τις αρχές της ελευθερίας. Σφετεριστές εξουσίας, λαοπλάνοι πολιτικοί, πελατειακές σχέσεις, αγελαίες συμπεριφορές, ψηφοθηρία, κομματοκρατία, είναι κάποια μόνο από τα αρνητικά φαινόμενα που εξακολουθούμε να συναντάμε ακόμα και στις σύγχρονες κοινοβουλευτικές δημοκρατίες.
Έτσι ακριβώς, κερδοσκόποι, απατεώνες, χειραγωγοί, πληρωμένοι αβανταδόροι δημοσιογράφοι, παπαγαλάκια, εθισμένοι τζογαδόροι και κατ' όνομα επιχειρηματίες λυμαίνονται το ναό του χρήματος. Πόσο εύκολο ήταν για έναν πολίτη της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης να καταδικάσει το νέο πολίτευμα, για το χάος και τα δεινά που βίωνε, ανοίγοντας το δρόμο προς τους Ναζί και την απολυταρχία; Πόσο άδικο και επιζήμιο είναι να καταδικάζεις με ισοπεδωτική διάθεση, θολωμένος από τα παθήματά σου; Σημασία έχει να χρησιμοποιούμε τα μαθήματα του παρελθόντος για να οδηγούμαστε σε κάτι καλύτερο.
Να εντοπίζουμε τα «αγκάθια» και να ανακαλύπτουμε πως φυτρώνουν, προτού κατηγορήσουμε τη γη. Γιατί το καλύτερο «λίπασμα» για αυτά, είναι η έλλειψη παιδείας.

Αυτό που αντανακλαστικά αλλά εσφαλμένα συμπεραίνεται, είναι πως σε μια αγορά λιγότερο αποτελεσματική, όπως περιγράφουν τη δική μας οι ειδικοί, είναι αδύνατο να επενδύεις θεωρώντας πως αγοράζεις «κομμάτια» πραγματικών επιχειρήσεων. Παρά μόνο, μπορείς να «παίζεις», ή χειρότερα να τζογάρεις στις αψυχολόγητες, ή χειραγωγούμενες κινήσεις των μετοχών. Ο Benjamin Graham, δάσκαλος του πολυδισσεκατομυριούχου Warren Buffet, μιλούσε αλληγορικά για την αγορά, χρησιμοποιώντας τον Mr. Market.
Κάθε μέρα χτυπά την πόρτα σου και σου προσφέρει να αγοράσεις ή να πουλήσεις μερίδια επιχειρήσεων σε διαφορετικές τιμές. Άλλοτε οι τιμές είναι εξωφρενικές και άλλοτε γελοίες. Εσύ έχεις το δικαίωμα να συναλλαχθείς μαζί του όταν το θες ή να τον αγνοήσεις. Την επόμενη μέρα θα σου χτυπήσει πάλι την πόρτα, αναφέροντας άλλες τιμές. Έμφαση, λοιπόν, πρέπει να δίνεις στην πραγματική αξία αυτού που αγοράζεις ή πουλάς, που ενίοτε

διαφέρει πολύ από τις προσφερόμενες τιμές του κυκλοθυμικού Mr. Market. Κοινώς, όταν στην αγορά προσφέρονται φύκια για μεταξωτές κορδέλες, εσύ πρέπει να βλέπεις τα φύκια.

Είμαι πεπεισμένος πως σε ανώριμες αγορές, όπου οι στρεβλώσεις είναι μεγάλες, οι δυνατότητες κερδοφόρων και ασφαλέστερων μακροπρόθεσμων επενδύσεων είναι μεγαλύτερες, αφού πιο εύκολα συναντάς αξιόλογες επιχειρήσεις σε ιδιαίτερα ελκυστικές αποτιμήσεις. Παράλληλα, έρχονται εποχές όπου μπορείς να τις αποχωριστείς με ανεπανάληπτο τίμημα. Δηλαδή, όσο πιο μανιοκαταθλιπτική είναι η συμπεριφορά του Mr. Market, τόσο το καλύτερο για σένα. Αποτελεί αυτό ατομικιστική συμπεριφορά που βλάπτει το σύνολο; Όσο και αν φαίνεται περίεργο, μπορεί αυτή η διαδικασία να μεταφέρει πλούτο από τους συνετούς στους αδαείς, αλλά περισσότεροι υπεύθυνοι επενδυτές διαμορφώνουν έναν πιο εξορθολογισμένο Mr. Market. Το κίνητρο του κέρδους, δηλαδή, ωθεί τα άτομα να φέρονται περισσότερο υπεύθυνα. Όταν βοηθάς την αγορά, κερδίζεις. Όταν βοηθάς μια πιο προβληματική αγορά, κερδίζεις περισσότερο!

Ένα ώριμο χρηματιστήριο προσφέρει δυνατότητες χρηματοδότησης σε αξιόλογες και υποσχόμενες επιχειρήσεις και δίνει ώθηση στις επενδύσεις, που εκτός των άλλων δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας, με ευεργετικά αποτελέσματα για την οικονομική και κοινωνική ευημερία. Μπορούμε, όμως, να βασιστούμε για αυτό μόνο στο «αόρατο χέρι» του Adam Smith και την αυτορύθμιση των αγορών; Πώς μπορείς να επενδύσεις, όταν ο μη επαρκής έλεγχος επιτρέπει «μαϊμού» ισολογισμούς; Όταν οι βασικοί μέτοχοι κλέβουν τις εταιρείες τους; Όταν η ενημέρωση προς τους μετόχους μειοψηφίας είναι ελλιπής ή παραπλανητική; Μια από τις ικανότητες ενός επενδυτή είναι το να αναγνωρίζει όσο είναι δυνατόν αυτές τις καταστάσεις, αλλά πάλι δεν μπορούμε να στηριζόμαστε στη φυσική επιλογή. Σε παγκόσμιο επίπεδο, όλο και μεγαλύτερο εκτόπισμα αποκτά ο Μετοχικός Ακτιβισμός, που στηλιτεύει τα κακώς κείμενα, προωθεί τις αρχές της Εταιρικής Διακυβέρνησης, παρεμβαίνει προς τις αρχές, προωθεί τη συμμετοχή στις Γενικές Συνελεύσεις των Μετόχων και διεκδικεί αιτήματα, όπως αυτό της ηλεκτρονικής ψήφου. Στην Ελλάδα, λόγω και της επενδυτικής απραξίας, η διάδοσή του είναι περιορισμένη.

Όμως, στη μάχη αυτή, υψηλότερα όλων θα τοποθετούσα την επενδυτική μας παιδεία και κουλτούρα. Θα περιέγραφα τον μέσο Έλληνα εμπλεκόμενο, ως κάποιον που αναζητά το μυστικό, την μεγάλη πληροφορία ή την τέλεια κίνηση μέσα από τις εφημερίδες και την πρόσβασή του σε μια υποτιθέμενη “αξιόπιστη” πηγή. Έννοιες, όπως η διασπορά για την αντιμετώπιση του κινδύνου, η μελέτη και ανάλυση των θεμελιωδών μεγεθών ή η χάραξη επενδυτικής στρατηγικής, φοβάμαι πως εξακολουθούν να του είναι άγνωστες. Παραμένει, λοιπόν, επιρρεπής στην ψυχολογία, που τον ωθεί σε λανθασμένες ενέργειες τη λάθος στιγμή και τον καθιστά έρμαιο στις ορέξεις των “αρπακτικών”.

Το να μπορείς να αντιληφθείς ότι η τύχη ή το εκ γενετής ένστικτο δεν είναι αρκετά για να μπεις με αξιώσεις στην αρένα των αγορών, δεν είναι λίγο. Πιο θεμελιώδες από το να γνωρίζεις, είναι να ξέρεις τι δεν γνωρίζεις. Η μετάθεση της ευθύνης είναι ο εύκολος, αλλά αδιέξοδος δρόμος.

Πιστεύω, λοιπόν, ακράδαντα πως το χρηματιστήριο είναι ένα καταπληκτικό εργαλείο για τον επενδυτή, ενώ παράλληλα προσφέρει στην οικονομία και την κοινωνική ευημερία. Φτάνει μια κοινωνία, να είναι ώριμη να το υποδεχθεί κατάλληλα. Οι “παιδικές ασθένειες” ίσως είναι αναπόφευκτες στην αρχή, αλλά δεν πρέπει να μας αποθαρρύνουν από το να ενηλικιωνόμαστε. Το στερεότυπο του “χαρτοπαίκτη” και ο μύθος του “τέρατος” που καταπίνει τις περιουσίες των πολιτών, δεν βοηθά αυτόν τον σκοπό. Έτσι, μέσα από το κείμενο αυτό, θέλω να βάλω και εγώ ένα μικρό λιθαράκι στην αποκαθήλωση των “ταμπελών” που βαραίνουν τον θεσμό. Ίσως, ακόμα να διανύουμε την “παιδική ηλικία”, αλλά παραμένω αισιόδοξος.

Μπορούμε να χτίσουμε ένα καλύτερο χρηματιστήριο!

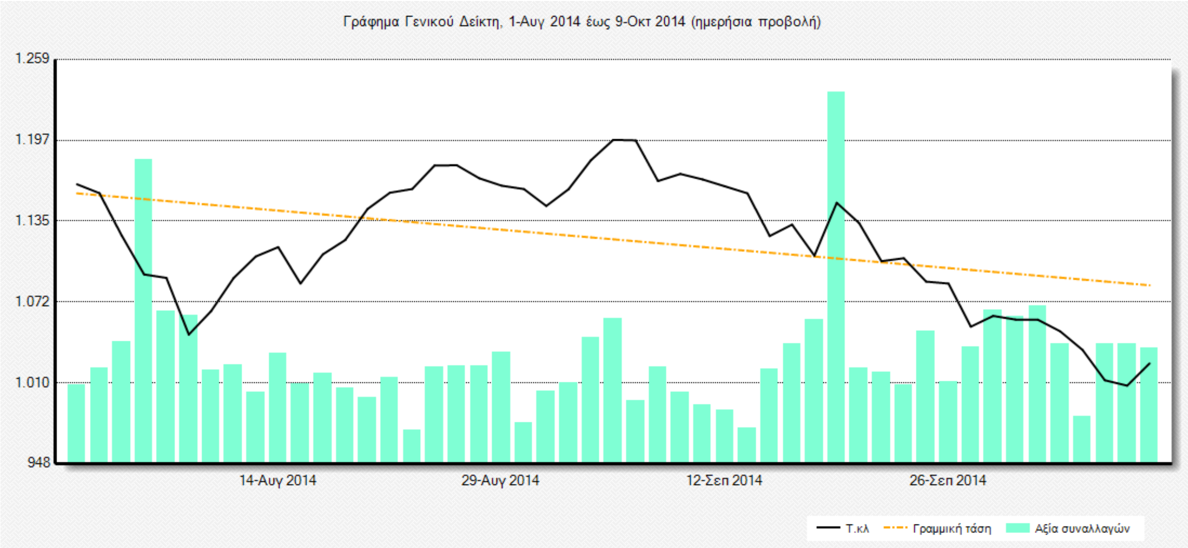
Στατιστικά ΧΑ

Αύγουστος 2014 – Οκτώβριος 2014 (09/10/2014)

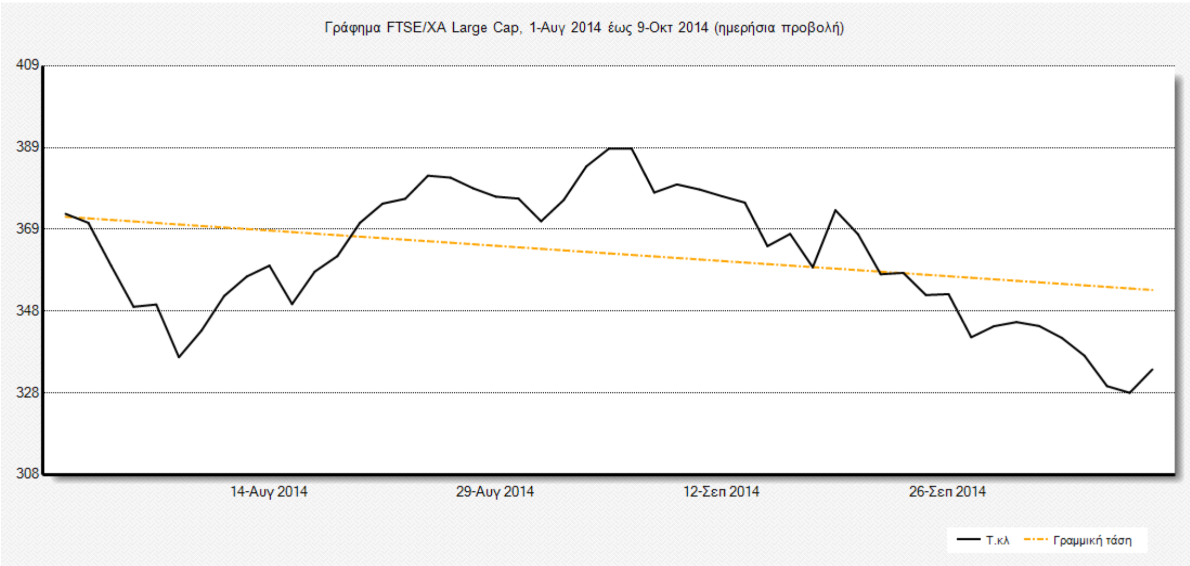
Επιμέλεια: Χρήστος Στεφανίδης

chstefanides@yahoo.gr

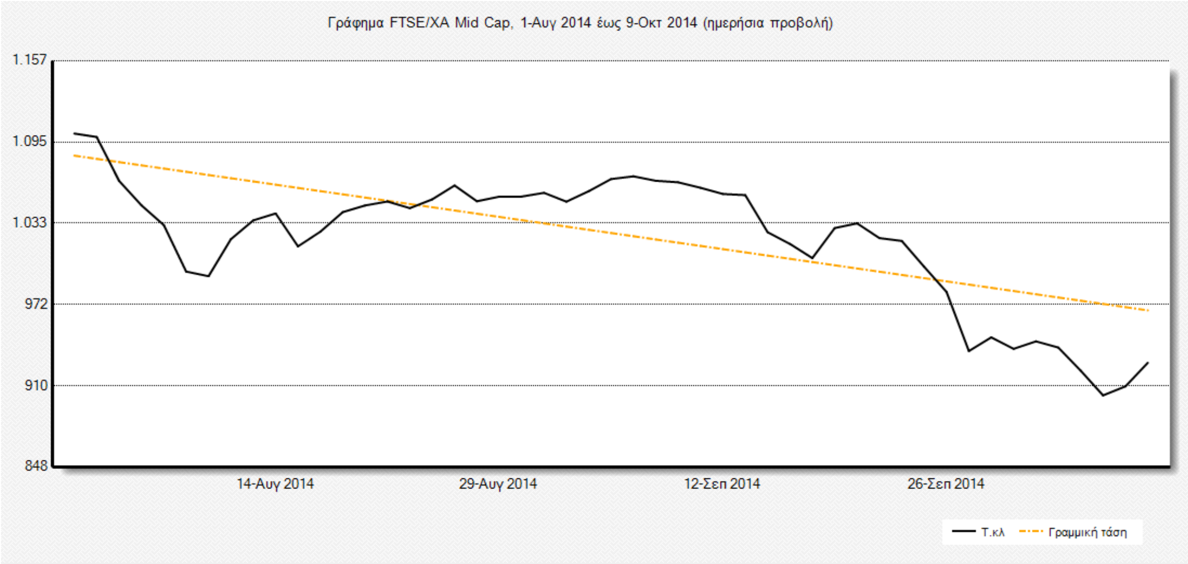
Γενικός Δείκτης

FTSE/XA Large Cap

FTSE/XA Mid Cap

Μετοχές με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή

Άνοδος					Πτώση				
Μετοχές	Τ.κλ	Μ%	Τ.ελά	Τ.μέγ	Μετοχές	Τ.κλ	Μ%	Τ.ελά	Τ.μέγ
ΜΙΓΡΕ	3,06	53,0%	1,88	3,09	ΑΛΚΟ	0,41	-53,9%	0,37	0,99
ΤΡΑΣΤΟΡ	1,29	26,5%	0,98	1,32	ΠΕΙΡΤΠ	0,41	-48,8%	0,38	1,66
ΠΕΤΡΟ	2,55	26,2%	1,43	2,57	ΑΤΤ	0,07	-44,6%	0,07	0,13
ΕΥΠΙΚ	1,40	8,5%	1,21	1,45	ΜΙΓ	0,27	-39,8%	0,27	0,45
ΙΑΤΡ	0,80	5,5%	0,68	0,80	ΕΤΕΤΠ	0,40	-38,9%	0,36	0,69
ΚΟΥΕΣ	5,20	4,2%	4,31	5,76	ΕΛΚΑ	1,00	-29,2%	1,00	1,45
ΚΟΡΡΕΣ	3,45	3,9%	3,20	3,93	ΕΥΔΑΠ	6,95	-26,8%	6,68	9,69
ΟΤΕ	10,50	3,6%	9,16	11,60	ΔΕΗ	8,08	-26,5%	7,94	11,60
ΑΛΦΑ	0,62	2,6%	0,53	0,70	ΙΝΤΚΑ	0,48	-26,1%	0,45	0,75
ΙΚΤΙΝ	1,53	2,0%	1,32	1,70	ΟΛΘ	23,18	-25,2%	22,00	31,00
ΣΩΛΚ	1,50	1,4%	1,28	1,57	ΑΝΕΜΟΣ	1,18	-24,8%	1,14	1,61
ΚΥΡΜ	2,20	0,7%	1,91	2,30	ΥΓΕΙΑ	0,22	-24,2%	0,21	0,30
ΑΡΑΙΓ	6,23	0,5%	5,02	6,99	ΕΧΑΕ	5,71	-23,7%	5,65	7,60
					ΣΙΔΕ	1,08	-23,4%	1,06	1,48
					ΦΡΙΓΟ	2,70	-23,1%	2,62	3,52
					ΑΒΑΞ	1,13	-22,1%	1,06	1,46
					ΤΕΝΕΡΓ	3,00	-21,7%	2,82	3,91
					ΙΑΣΩ	0,86	-21,4%	0,83	1,18
					ΦΡΛΚ	4,18	-21,1%	3,93	5,58
					ΕΥΑΠΣ	3,57	-20,7%	3,47	4,58

Μερίσματα

Στη στήλη ποσό εμφανίζονται τα μερίσματα που δόθηκαν από κάθε εταιρεία μέσα στο 2014, ταξινομημένες με βάση την ποσοστιαία απόδοσή τους (Από%) ως προς την τελευταία τιμή κλεισίματος των μετοχών τους. Σε περιπτώσεις προσαρμογής τιμών λόγω εταιρικών πράξεων, τα μερίσματα προσαρμόστηκαν αναλόγως και εμφανίζονται στρογγυλοποιημένα στο τρίτο δεκαδικό ψηφίο.

Μετοχές	Ποσό	Από%	Μετοχές	Ποσό	Από%	Μετοχές	Ποσό	Από%
ΒΟΣΥΣ	0,200	26,5%	ΕΥΔΑΠ	0,380	5,5%	ΕΥΠΡΟ	0,182	2,0%
ΟΛΘ	4,000	17,3%	ΕΛΒΑ	0,080	5,2%	ΠΛΑΚΡ	0,100	2,0%
ΕΦΤΖΙ	0,200	17,2%	ΚΑΝΑΚ	0,089	4,8%	ΙΚΤΙΝ	0,025	1,6%
ΜΕΡΚΟ	0,470	8,8%	ΓΕΒΚΑ	0,017	4,7%	ΚΑΡΤΖ	0,052	1,6%
ΚΕΠΕΝ	0,140	8,7%	ΑΝΔΡΟ	0,800	4,0%	ΦΛΕΞΟ	0,039	1,5%
ΕΥΑΠΣ	0,285	8,0%	ΚΑΡΕΛ	8,500	3,8%	ΝΙΟΥΣ	0,004	1,4%
ΤΡΑΣΤΟΡ	0,090	7,0%	ΠΛΑΙΣ	0,200	3,0%	ΤΙΤΠ	0,104	1,1%
ΛΕΒΠ	0,044	6,5%	ΜΕΤΚ	0,300	3,0%	ΣΑΙΚΛ	0,007	1,0%
ΕΛΛ	0,672	6,1%	ΜΟΗ	0,200	2,9%	ΟΛΠ	0,120	0,8%
ΠΛΑΘ	0,050	5,5%	ΟΠΑΠ	0,250	2,4%	ΚΜΟΛ	0,010	0,6%
ΕΛΤΟΝ	0,050	5,5%	ΕΕΕ	0,354	2,1%	ΤΙΤΚ	0,104	0,5%

Βήτα μετοχών

Το βήτα μιας μετοχής εκφράζει τον "κίνδυνό" της σε σχέση με την πορεία του Γενικού Δείκτη.

Οι μετοχές με βήτα μικρότερο της μονάδας θεωρούνται "αμυντικές" και είναι λιγότερο "ευαίσθητες" στις μεταβολές του Γ.Δ. Αντίθετα, "επιθετικές" είναι αυτές με βήτα μεγαλύτερο της μονάδας.

Στον πίνακα παρουσιάζονται οι πιο "αμυντικές" και "επιθετικές" μετοχές με βάση το τρίμηνο Αυγούστου – Οκτωβρίου 2014, καθώς και η ποσοστιαία κλίση της γραμμικής τάσης τους.

Αμυντικές			Επιθετικές		
Μετοχές	Βήτα	Τάση	Μετοχές	Βήτα	Τάση
ΠΛΑΙΣ	0,10	-0,2%	ΠΕΙΡ	1,71	-0,2%
ΔΑΙΟΣ	0,12	-0,3%	ΕΤΕΤΠ	1,69	-0,7%
ΙΑΤΡ	0,14	0,1%	ΑΤΤ	1,65	-1,0%
ΙΚΤΙΝ	0,20	0,2%	ΑΛΦΑΤΠ	1,59	-0,2%
ΕΕΕ	0,25	0,0%	ΠΕΙΡΤΠ	1,56	-1,1%
ΣΑΡ	0,26	-0,0%	ΕΥΡΩΒ	1,49	-0,0%
ΜΛΣ	0,26	-0,0%	ΕΤΕ	1,34	-0,1%
ΚΟΥΕΣ	0,33	0,3%	ΜΥΤΙΛ	1,28	0,0%
ΕΥΑΠΣ	0,33	-0,4%	ΣΙΔΕ	1,23	-0,2%
ΟΤΟΕΛ	0,34	0,1%	ΑΡΑΙΓ	1,19	0,4%

Κερδοφορία εταιρειών *(= κέρδη προς πλήθος μετοχών)*

Τα στοιχεία έχουν ληφθεί από τους ενοποιημένους ισολογισμούς. Έχουν επιλεγεί κυρίως μετοχές υψηλής κεφαλαιοποίησης. Οι μετοχές παρουσιάζονται σε αλφαβητική σειρά. Ο δείκτης P/E (Price / Earnings) είναι το πηλίκο της τιμής της μετοχής προς τα κέρδη της εταιρείας. Όσο μικρότερος είναι ο δείκτης P/E, τόσο πιο ελκυστική θεωρείται η μετοχή. Για τον προσδιορισμό του δείκτη έχει ληφθεί υπόψιν η τιμή κλεισίματος της 09/10/2014.

Περισσότερα στοιχεία ισολογισμών μπορείτε να βρείτε στο πρόγραμμα Χαρτοφυλάκια Μετοχών χααος.

Μετοχές	Τ.κλ	P/E	2013	2012	2011	Μετοχές	Τ.κλ	P/E	2013	2012	2011
ΑΛΦΑ	0,62	**2,71**	**0,23**	-0,08	-0,30	ΛΑΜΨΑ	18,30	**119,20**	**0,15**	-0,19	-0,16
ΑΡΑΙΓ	6,23	**7,70**	**0,81**	-0,15	-0,38	ΜΕΤΚ	9,95	**5,64**	**1,76**	1,35	2,21
ΑΣΤΗΡ	3,66	-	**-0,10**	-0,15	-0,20	ΜΙΓ	0,27	-	**-0,22**	-1,38	-0,44
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	3,24	-	**-0,95**	-0,56	-0,05	ΜΟΗ	6,80	-	**-0,04**	0,71	1,29
ΔΕΗ	8,08	-	**-0,97**	0,18	-0,64	ΜΠΕΛΑ	10,02	**18,43**	**0,54**	0,72	0,70
ΕΛΒΑ	1,55	-	**0,00**	0,18	0,14	ΜΥΤΙΛ	6,03	**31,33**	**0,19**	0,16	0,36
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	3,16	-	**-0,27**	0,07	0,41	ΟΛΘ	23,18	**12,85**	**1,80**	1,83	1,20
ΕΛΠΕ	4,84	-	**-0,88**	0,28	0,37	ΟΛΠ	15,46	**48,04**	**0,32**	0,29	0,26
ΕΤΕ	2,20	**9,61**	**0,23**	-0,60	-3,49	ΟΠΑΠ	10,27	**22,65**	**0,45**	1,58	1,68
ΕΥΔΑΠ	6,95	**9,47**	**0,73**	0,48	0,24	ΟΤΕ	10,50	**16,25**	**0,65**	0,96	0,24
ΕΥΠΡΟ	8,90	**329,39**	**0,03**	-0,28	0,06	ΠΕΙΡ	1,23	**2,93**	**0,42**	-0,08	-1,08
ΕΥΡΩΒ	0,30	-	**-0,08**	-0,10	-0,37	ΣΑΡ	7,79	**32,57**	**0,24**	0,34	0,28
ΕΧΑΕ	5,71	**11,33**	**0,50**	0,19	0,33	ΤΕΝΕΡΓ	3,00	**79,97**	**0,04**	0,13	0,13
ΙΝΛΟΤ	1,50	-	**-0,03**	0,04	0,11	ΤΙΤΚ	19,80	-	**-0,47**	-0,32	0,14
ΚΑΡΕΛ	222,00	**15,34**	**14,47**	17,31	13,66	ΦΡΛΚ	4,18	-	**-0,16**	-0,22	0,05
ΛΑΜΔΑ	4,06	-	**-0,61**	-1,15	-0,36	ΦΦΓΚΡΠ	27,35	**5,31**	**5,15**	1,40	1,34

Sustainable Greece 2020

Ο Διάλογος ξεκίνησε

Στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας Sustainable Greece 2020 όλες οι επιχειρήσεις καλούνται να συμμετάσχουν στο διάλογο που ξεκινάει στο διαδίκτυο για την Υπευθυνη Επιχειρηματικότητα και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη έως τις 30 Νοεμβρίου 2014. Για να λάβετε μέρος συνδεθείτε: http://dialog.sustainablegreece2020.com/

Όσες εταιρίες εφαρμόζουν προγράμματα και πρακτικές ΕΚΕ και επιθυμούν να ενταχθούν σε ένα δίκτυο πρωτοπόρων επιχειρήσεων, προσκαλούνται να καταθέσουν τις **πρακτικές** και τις **δράσεις** που αναπτύσσουν καθώς και τις **θέσεις και τις απόψεις τους** για τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν στην επιχειρηματική τους δραστηριότητα.

Στο Διάλογο αυτό συμμετέχουν επιχειρήσεις από όλους τους κλάδους της αγοράς καθώς και εκπρόσωποι επιχειρηματικών και επιστημονικών φορέων ώστε να δημιουργηθεί ένας **Οδηγός Καλών Πρακτικών** ο οποίος θα παρουσιάζει όλες τις Πρωτοβουλίες/δράσεις και τα προγράμματα που αναπτύσσονται στην Ελλάδα, δίνοντας τη δυνατότητα ανάδειξης τους τόσο σε Εθνικό όσο και σε Ευρωπαικό επίπεδο.

Η καταγραφή των εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι εταιρίες στην ανάπτυξη της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας θα συμβάλλει στη διαμόρφωση του **κειμένου πολιτικής** με στόχο να ληφθεί υπ όψιν από τους Θεσμικούς Φορείς στη νομοθετική διαδικασία.

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε www.sustainablegreece2020.com

Συνέδριο Enterprise Governance, Risk & Compliance 12 Νοεμβρίου 2014, Αμφιθέατρο Maroussi Plaza

Το Συνέδριο απευθύνεται σε ανώτερα και ανώτατα στελέχη επιχειρήσεων από όλους τους κλάδους της οικονομίας και έχει ως στόχο

- **να παρουσιάσει τις τελευταίες διεθνείς τάσεις κι εξελίξεις αναφορικά με τους εταιρικούς κινδύνους, όπως τις αντιλαμβάνονται οι επιχειρήσεις στην Ευρώπη**
- **να δώσει την «μεγάλη εικόνα», αναδεικνύοντας τη σχέση του τρίπτυχου Εταιρική Διακυβέρνηση –Εταιρικοί Κίνδυνοι - Κανονιστική Συμμόρφωση**
- **να αναδείξει τα σημαντικότερα σημεία και οφέλη μιας δομημένης και συνολικότερης προσέγγισης Enterprise Risk Management, ενώ**
- **μέσα από πρακτικά παραδείγματα επιτυχημένων, αλλά και αποτυχημένων πρακτικών εταιριών επιχειρεί να ευαισθητοποιήσει ακόμη περισσότερο τους έχοντες θέσεις ευθύνης στις επιχειρήσεις προς την κατεύθυνση - όχι μιας αποσυνδεδεμένης και αποσπασματικής- αλλά μιας συνολικότερης εταιρικής προσέγγισης για τη δημιουργία επιχειρηματικής αξίας.**

Στο μονοήμερο αυτό Συνέδριο θα συμμετάσχουν έγκριτοι διεθνείς ομιλητές με τεράστια εμπειρία και τεχνογνωσία σε θέματα EGRC καθώς και σημαντικοί εκπρόσωποι φορέων και επιχειρήσεων της Ελλάδας.

Ιστοσελίδα: http://www.grcforum.gr/

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΩΝ & ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ
ΕΝΩΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ